

Slovenski VESTNIK

Tiskovina • Poština plačana pri pošti 64290

Slovenski vestnik, Gosometerg. 10
A-9020 Klagenfurt/Celovec
Zastopnik za Jugoslavijo: ADIR.-DZS,
Gradišče 10, p.p. 171, 61000 Ljubljana

P. n.

Mrdavšič Janez

Čečovje 7
62390 Ravne na Kor.

LETNIK XXXVI

CELOVEC, PETEK, 2. OKTOBER 1981

ŠTEV. 40 (2039)

Naši kmetje odločeni da branijo svoje interese Skupnost južnokoroških kmetov se pripravlja na kmečkozborske volitve

Pred nami so volitve v koroško kmetijsko zbornico. To je bil povod, da sta Slovenska kmečka zveza in Skupnost južnokoroških kmetov preteklo nedeljo vabili na Rdiše na zborovanje delegatov v tamnošnem kulturnem domu Slovenske prosvetne zveze. Vabilu organizatorjev se je odzvalo lepo število delegatov iz skoraj svega dvojezičnega ozemlja južne Koroške. S tem je zborovanje dobilo močno izhodišče za sprejetje volilnega programa, zlasti pa za izvolitev kandida-
tov za volitve zastopstva v kmetijsko zbornico.

Predeednik Slovenske kmečke zveze Jože Partl, ki je vodil zborovanje, je kot gosta pozdravil tudi predsednika obeh političnih organizacij koroških Slovencev ZSO in NSKS, dr. Francija Zwitterja in dr. Matevža Grilca. Slednja sta za uvod v obširen dnevni red v pozdravnih besedah zavzela stališče svojih organizacij k trenutni narodopolitični situaciji. Predsednik ZSO, kani terega izvajanja objavljamo na posebnem mestu (op. ured.), je ob tej priložnosti opozoril na pomembno mesto slovenskega kmeta v naši narodni skupnosti, saj je vedno bil steber našega narodnega življenja. Dr. Zwitter je opozoril, naj volilno borbo vodijo stvarno, brez vsakega šovinizma in naj ne napadajo naših ljudi, ki morebiti vpadajo drugo skupino, še zlasti ne kandidata — našega rojaka, ki je postavljen na vidnem mestu druge strokovne liste. Dr. Matevž Grilc pa je dejal, da je že predsednik ZSO nakazal situacijo slovenskega kmeta, ki tvori jedro naše narodne skupnosti in je prav zaradi tega njegovemu ogroženemu položaju treba posvetiti vso pozornost. Če je naš kmet prisiljen prodati svojo zemljo, je le-ta za nas za vedno izgubljena, je dejal dr. Grilc, ki je tudi menil, da težnje slovenskega kmeta lahko zagovarja le njegova interesna skupnost. „Pri tem pa se nam ni treba sramovati, če je naše zastopstvo maihno, ker smo kot manjšina iz objektivnih razlogov v manjšini in ne moremo dosegati velikih rezultatov.“ Dr. Grilc je nato govoril še o trenutni narodopolitični situaciji in ugotovil, da se položaj na Koroškem spet zaskrbljuje, kar je pokazal primer v Velikovcu. Opozoril je, da so velikovski primer povzročili politiki in ne ljudstvo. Končno je predsednik NSKS izrazil prepričanje, da bomo koroški Slovenci 15. novembra znova pokazali, da smo še močni.

Zbornični svetnik Ignac Domej je v svojem poročilu navzoče seznanil

o svojem delu v kmetijski zbornici in poudaril, da druge stranke teženj slovenskih kmetov ne zastopajo. Zato je kot neodvisen mandatar vedno lahko glasoval za tiste predloge, ki so upoštevali tudi interese južnokoroškega kmeta. Domej je povedal, da se v kmetijski zbornici v glavnem dela v odborih in da mu je uspelo, da so ga v zadnjih letih v te odbore vključevali in

da so bili večkrat sprejeti in izglasovani tudi njegovi predlogi.

V diskusiji so posebno prišli do izraza problemi tako imenovanih polkmetov in njihovih žena, ki so zaradi zaposlitve moža še bolj obremenjene, socialno pa zapostavljene. Obravnani so bili tudi problemi gorskega kmeta, ki je v današnji družbi najbolj zapostavljen, saj njegove probleme rešujejo mimo njega. Diskutantje so iznašali tudi konkretne primere zapostavljanja malega kmeta pri dodeljevanju raznih podpor in subvencij ter ugotavljali, da se čestokrat dogaja, da le-te namerno napačno informirajo. V diskusiji pa je bilo med drugim podprto tudi iznašanje dr. Zwitterja, da Slovencev na drugih volilnih listah Skupnost južnokoroških kmetov ne bo napadala.

Glavna točka dnevnega reda je bilo sprejetje programa SJK, katere osnutek je prebral Miha Zablatnik. V programu, ki nosi naslov „hočemo še naprej kmetovati“, kmetje zahtevajo ohranitev kmečkih delovnih mest, turistično takso v korist kmetov, zavzemajo se za pravice kmetov, za zaščito zemlje in za rešitev drugih kmečkih vprašanj. Razen tega pa zahtevajo narodno enakopravnost tudi v koroški kmetijski zbornici: da bo slovenščina priznana kot uradni jezik, da postane

glasilo zbornice tudi glasilo slovenskih kmetov, da podpirajo slovenske mladinske organizacije, ki združujejo podeželsko mladino itd.

Kot je bilo pričakovati, so delegati za prvega kandidata ponovno izvolili Ignaca Domeja iz Rinkol, za drugega Ludvika Lesjaka iz Brega pri Rožku in za tretjega Valentina Kargla iz Bač; na naslednja

mesta pa so bili izbrani kandidati tako, da je zastopano celotno dvojezično ozemlje.

Nedeljsko zborovanje slovenskih kmetov južne Koroške je odražalo borbenost in odločnost, da bo naše kmečko prebivalstvo obdržalo svoje zastopstvo v koroški kmetijski zbornici oziroma ga za prihodnjo mandatno dobo še okrepilo.

Tudi na Koroškem apartheid in segregacija

Na velikovškem primeru koroška politika demonstrira novo „zmago v nemški noči“

Ravno še pravočasno za obletnico plebiscita so občinski očetje v Velikovcu — v „evropskem mestu“ in v „mestu plebiscita“ — pred vso domačo in tudi mednarodno javnostjo demonstrirali, kaj je v resnici namen in cilj protislovenskega pakta strankarske troedinosti na Koroškem. Način, kako so ponovno prepričali slovensko kulturno privedite v mestni dvorani, je mogoče oceniti le kot akt brezprimerne samovolje, porojene iz nespravljive narodnostne mrznje in nacionalne nestrpnosti. Kajti tako brutalno teptati načela demokracije in enakopravnosti pomeni kričec primer diskriminacije, torej eklatantno kršenje tozadevne mednarodne konvencije ter nespoštovanje mednarodnopravnih obveznosti, ki jih Avstriji nalaga državna pogodba.

Pri tem pa krivda nikakor ne pade le na eno ali drugo stranko oziroma osebo — odgovornost nedeljeno nosijo vsi skupaj: od socialistov, ki kljub absolutni večini v občini, v deželi in v državi očitno nimajo poguma, da bi končno napravili konec pošastnemu zlorabljanju domovinskih čustev in s tem povezanemu ščuvanju na narodnostno mrznjo; preko ljudske stranke, ki je v času svojega „vladanja“ v Velikovcu enako teptala enakopravnost Slovencev in bi gotovo tudi zdaj skupno s FPÖ planila po socialistih, če bi bili le-ti samostojno odločili v prid Slovincem; pa do svobodnjakov, ki so zadevo pravzaprav zanetili s svojo nezasišano provokacijo, po kateri je domovinsko

zvestoba na Koroškem istovetiti s protislovensko nastrojenostjo. Zadržanje vseh treh strank je samo nov dokaz, kako daleč smo na Koroškem še vedno oddaljeni od evropske zrelosti. Tukaj namreč slej ko prej — dobrih šestdeset let po plebiscitu — vlada duh nacionalistične zakerknjenosti, duh herrenvolkove ošabnosti, duh tistih dejavnikov, ki so leta 1920 demokratično sredstvo samoodločbe narodov prefunkcionirali v „zmago v nemški noči“, katero njihovi današnji nasledniki še vedno

uveljavljajo z vso brezobzirnostjo.

Takšna miselnost, zakopana v preteklosti in preobremenjena s predsodki, seveda ni za današnjo rabo. Vsaj rablo je to spoznanje čutiti tudi v izjavi deželnega glavarja Wagnerja in v komentarju, ki ga je objavilo glasilo koroške SPÖ. Toda: ali je to dovolj? Ali ni bilo v minulih šestdesetih letih že dovolj časa, da bi se izklopali iz te duhovne zaostalosti in našli k sodobni miselnosti, da ne bi bili sramotno poslušni peščici poklicnih hujskačev, ki z gesli o ogroženi

domovini opravičujejo svoje protidomovinske početje; da bi končno z dejanji uresničili leta 1920 svečano deklarirane obljube o enakopravnosti in o mirnem sožitju obeh narodov v deželi?

Toda nič od vsega tega. Na Koroškem še vedno prevladuje stara miselnost, po kateri je „domovini zvest“ le tisti, ki je netoleranten do Slovencev; še vedno se izvaja cepitev Slovencev „v bele in črne ovce“; še vedno se jim odrekajo najosnovnejše človekove pravice — torej praksa, ki je zelo podobna rasistični politiki apartheida in segregacije v Južni Afriki. In velikovski dogodki so brez dvoma kričec primer tega koroškega apartheida in koroške segregacije.

Pozdravljamo, da spoznanje o zgrešenosti takšne politike počasi le začne prodirati tudi v tiste kroge, ki nosijo glavno odgovornost v deželi — toda spoznanju bodo morala slediti tudi dejanja. Obenem pa moramo ugotoviti, da vse to ni „zrelo za kabaret“, marveč je zaradi svoje resnosti dejansko dozorelo za nekaj drugega: namreč, da se bodo s takšnimi primeri očitne diskriminacije in teptanja človekovih pravic morali — če se že pristojni avstrijski varuhi zakonitosti očitno nočejo zavedati svojih tozadevnih dolžnosti — baviti mednarodni forumi, zlasti tudi tisti, v katerih predstavniki Avstrije širijo neresnične trditve, da se je položaj manjšin v Avstriji s sprejemom zakona o narodnih skupinah bistveno izboljšal. Kajti velikovski primer govori povsem drugo govorico!

ZSO k velikovškemu dogodkom

Zadnje dogodke v Velikovcu je na torkovi seji obravnaval tudi izvršni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, ki je v tej zvezi sprejel posebno izjavo. V svoji izjavi poudarja, da v vzdušju, ki dovoljuje take odločitve, ne more priti do zblizanja med narodnostmi v deželi. Pri tem ZSO opozarja, da je županov ukrep, s katerim je slovenski kulturni organizaciji odrekel uporabo občinske dvorane, v kričnem nasprotju s členom 7 državne pogodbe, ki v svojem 4. odstavku avstrijskim državljanom slovenske manjšine na Koroškem zagotavlja udeležbo na vseh kulturnih, upravnih in sodnih ustanovah na podlagi enakih pogojev. Zadeva pa je še toliko hujska, ker se to dogaja v središču tistega okraja, ki je najbolj gosto naseljen s slovenskim prebivalstvom.

Nadalje ZSO v svoji izjavi obsoja tudi dvolično zadržanje ÖVP, ki po eni strani skuša razcepiti koroške Slovence na bele in črne ovce, na druge in slabe Korošce, po drugi strani pa se enako kot socialistični župan z delegiranjem svoje odgovornosti občinskemu odboru tudi sama izmika odgovornosti, ko ne sodeluje pri glasovanju v občinskem odboru. Skupen imenovalec obeh stališč — tako socialističnega župana kot ÖVP-jevske frakcije v občinskem odboru — pa je poleg tega pristajanje na masivno izraženo protislovensko stališče FPÖ, poudarja ZSO v svoji izjavi, kjer ob koncu pravi: „Nihi SPÖ niti ÖVP na Koroškem očitno nimata poguma, da bi v manjšinskem vprašanju nastopili proti FPÖ, ki določa politiko treh strank v tem vprašanju.“

Za enakopravnost kmeta in vsega našega ljudstva

Predsednik ZSO na zborovanju Skupnosti južnokoroških kmetov

Dovolite mi, da vas pozdravim s starim, a še vedno aktualnim pozdravom: „Le v kup, le v kup obuga gmajna, za staro pravdo zdaj bo drajna“. Zdi se mi da je prav ta uporniška pesem lahko geslo za našo volilno borbo. Saj se naš kmet bori za svojo enakopravnost — nacionalno in socialno — od kmečkih puntov preko borbe proti takomenovanju „beli kugi“, ko so mogotci s pritiskom in zvijačo odvzeli našemu človeku gorsko zemljo in ga pognali z rodne grude, vse do današnjih dni, ko podobno spet doživljamo „belo kugo“ v obliki zadolžitve našega gorskega kmeta, da je ponovno prisiljen prodati svojo zemljo ali v celoti ali tudi samo v kosih za razne „weekend-mogotce“, ki vedno bolj rinejo v naše kraje in spreminjajo lice naše zemlje.

Tako je dejal na nedeljskem zborovanju Skupnosti južnokoroških kmetov predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter, ki je menil, da moramo to kmečko tragedijo imeti pred očmi tudi danes, ko se pripravljamo na volitve v kmetijsko zbornico. V svojih izjavah je govoril potem še dejal: Brez dvoma je danes v ospredju gospodarsko vprašanje, kako našemu kmetu zagotoviti pravične plače, dostojanstven obstoj in s tem ohraniti zemljo našemu ljudstvu. Tu boste morali sprejeti učinkovit program, stvaren in razumljiv slehernemu našemu, tudi najmanjšemu posestniku zemlje. Program, ki bo torej sprejemljiv in razumljiv tako za še samostojnega kmeta, kakor za pol

kmeta, ki je prisiljen, da si služi kruh in zagotovi obstoj z dodatno zaposlitvijo, pa tudi za delavca, ki ima le še košček zemlje. Tak program mora vsebovati smernice, pa tudi konkretne zahteve zlasti na področju kreditno-investicijske politike in na področju socialne varnosti našega kmečkega prebivalstva. In ne pozabimo pri tem zlasti naših kmetov, žena v kmetijstvu, na katere smo očitno tukaj pozabili, saj jih ni videti med delegati.

Pri takem programu moramo zlasti upoštevati specifično obmejno področje — saj se imenujemo Skupnost južnokoroških kmetov, da je naš človek na splošno prišel do spoznanja, da v naših krajih, kjer je dejansko na robu propada, odločajo o njegovih vprašanih kakor

vedno drugi, neprizadeti, njega pa nihče ne vpraša, kako si zamišlja svojo rešitev. To velja tudi za kmetijsko zbornico, kjer ne odloča delovni kmet, marveč veleposestnik, velekapital, Raifeisnovka in kapitalistično združenje mlekarov.

Pa tudi država si glede tega ne beli preveč glave, poleg subvencij za „gorske“ kmete, ki pridejo navadno v neprave roke, ni zapaziti drugih potrebnih rešitev in ukrepov v zaščito obstoja kmečkega prebivalstva. Pred 50 let je bil približno isti položaj: kakor danes ni šlo zgolj za konjunktorno gospodarsko krizo, marveč za stvarno krizo v kmečkogospodarski politiki. Tudi papeževa okrožnica tedaj in danes zahteva le „pomoč“ gorskemu kmetu — ne pa spremembo politike na tem področju.

Poleg tega prvenstvenega vidika — gospodarske ohranitve in krepitve našega prebivalstva, pa kot predstavnik politične organizacije ne smem prezreti še nadaljnega prav tako pomembnega vidika — borbe za našo nacionalno enakopravnost. Treba je pibiti, da je bil naš kmet jedro slovenske narodne skupnosti na Koroškem vse dotlej, dokler je razmeroma lahko zmagoval gospodarske težkoče, čeprav je bil zapostavljen. Ko pa je postajala gospodarska kriza iz dneva v dan občutnejša in ko se je pokazalo, da se vsa teža krize prenaša na pleča neorganiziranega kmeta, ga je poleg narodnih vprašanj zaskelil tudi gospodarski problem in le marsikateri je iskal zaščito in varnost v nemških strankah in njihovih interesnih skupnostih.

Zato, ko danes vidimo še vedno potrebo nacionalne borbe za naše pravice, smatram za potrebno, da opozorim prav na ta narodni vidik tudi v volilni borbi za kmetijsko zbornico. Pri tem bi izrecno apeliral, da bodimo kljub temu strpni — široki in ne obojajmo in odbijajmo tistih, ki so iz različnih vzrokov, večinoma zaradi odvisnosti, organizirani drugod. Ne usmerimo naše propagande v prvi vrsti zoper stranko, ki edina je sprejela zavednega Slovenca na kandidatno listo, medtem ko ostali stranki ne preneseta niti tega, da bi naša mladina zapela v občinski dvorani središča in sedeža dvojezičnega okraja.

Ko boste danes volili in postavljali kandidate za listo „Skupnost južnokoroških kmetov“, mislite na vse, izberite ljudi svojega zaupanja — može in žene — in upoštevajte pri tem tudi našo krajevno strukturo, da bodo zastopani vsi naši kmečki ljudje iz Zile, iz Roža in jasno iz naše širne Podjune. Potem pa vsi z združenimi močmi na delo!

Zgovorna primerjava

Leta 1975 je bil v Avstriji sklenjen poseben zakon o pospeševanju tiska. Na podlagi tega zakona je v vsakomletnem državnem proračunu predvidena določena vsota, iz katere v ta namen osnovani sosvet pri uradu zveznega kanclerja dodeljuje podporo posameznim časopisom in revijam.

Iz tega sklada za pospeševanje tiska tudi Slovenski vestnik — kakor vsi v Avstriji izhajajoči periodični listi, ki izpolnjujejo v zakonu določene pogoje — že nekaj let prejema državno podporo. Ta podpora je za leto 1977 znašala 200.249,10 šil., za leto 78 je bila znižana na 136.313,70 šil. in za leto 1979 na 123.028,20 šil., medtem ko je za leto 1980 znašala le še 61.091,20 šil.

Ni nam znano, kje so vzroki, da je bila državna podpora našemu listu tekom štirih let skrčena na dobro četrtino prvotno dodeljene vsote, čeprav so se stroški za izdajanje lista nasprotno le povečali. Poleg tega je treba poudariti, da gre tukaj za podporo, ki jo država nudi celotnemu tisku — torej nikakor ne za kakšen „privileg“ oziroma za podporo v okviru „manjšinskega pospeševanja“, o katerem določeni krogi tako radi govorijo — takšnega „privilegija“ naš list ni deležen in zato tudi ne prejema nobene podpore iz tistih sredstev, ki jih ima Avstrija baje namenjena za manjšine.

Te dni je jugoslovanska tiskovna agencija Tanjug objavila zanimive podatke o manjšinskem tisku v Jugoslaviji. Po teh podatkih izhaja v Jugoslaviji okrog 130 časopisov in revij v jezikih posameznih narodnosti. Samo v Vojvodini izhajata dva dnevnika, eden v srbohrvaškem in drugi v madžarskem jeziku, ter po 1 tednik v romunskem, rusinskem in slovaškem jeziku, katerim se pridružuje še cela vrsta drugih publikacij v drugih jezikih. V Vojvodini oddajata radio in televizija svoje oddaje v petih jezikih. Na Kosovu so oddaje

radia in televizije v treh jezikih, izhajata dnevnik v albanskem in srbohrvaškem jeziku in tednik v turškem jeziku, medtem ko založniška hiša „Bratstvo“ v Nišu izdaja publikacije v bolgarskem jeziku. Beograjska televizija ima oddaje tudi v bolgarskem, madžarskem, romunskem in albanskem jeziku, beograjski radio pa je začel s tedenskimi oddajami celo v jeziku Romov.

Ob teh podatkih, ki pa seveda še ne zajemajo celotnega manjšinskega tiska, je treba povedati, da v Jugoslaviji skrb za izhajanje manjšinskega tiska ni prepuščena organizacijam posameznih narodnosti, marveč to skrb nosi celotna družbena skupnost.

In za konec še majhna primerjava: pri nas na Koroškem pa se mora celo šolski list „Mladi rod“ boriti z največjimi finančnimi težavami, ker ni deležen ustrezne podpore s strani dežele in države.

Izmenjava zapornikov med Avstrijo in Jugoslavijo

Avstrijski zvezni predsednik dr. Kirchschräger je pomilostil jugoslovanska državljana Luko Vidmarja in Marino Blaj, ki sta bila leta 1980 na Dunaju obsojena na štiri leta ječe, ker sta 18. septembra 1979 povzročila eksplozijo v „domovinskem muzeju“ v Velikovcu. Sedaj, ko sta prestala polovico kazni, sta bila pomiloščena in izročena Jugoslaviji.

Predsedstvo SFR Jugoslavije pa je pomilostilo avstrijskega državljana Gerharda Lacknerja, ki ga je vojaško sodišče v Ljubljani zavoljo vohunjenja obsodilo najprej na devet let ječe in potem njegovo kazen znižalo na šest let. Tudi Lackner je bil sedaj pomiloščen, ko je prestal polovico kazni, ter izročen Avstriji.

Izmenjavo zapornikov med Avstrijo in Jugoslavijo splošno ocenjujejo kot dokaz dobrih sosedskih odnosov med obema državama in obenem tudi kot prispevek k nadaljnemu poglobljanju medsebojnih stikov. Edinole FPÖ-jevski poslanec Haider očitno noče videti potrebe in koristi dobrega sosedstva, saj je zanj tudi sedanja izmenjava zapornikov „problematična“, ker baje ogroža varnost dežele in je zato — kakor trdi Haider — „naletela na odpor koroškega prebivalstva“.

OKTOBRSKI TABOR

FRATT & SCHACHERREITER

Trgovina s pomešano drobno umetnostjo

Prave „brizgalnice strupa v fraku“ so ju imenovali kritiki: Celovčan Christian Schacherreiter (na sliki levo), ki skrbi za strupeno besedilo, in Gerald Fratt iz Linza (na desni sliki), ki ima na skrbi skladateljsko-instrumentalni del, sta si v avstrijski kabaretni sceni že ustvarila sloves enega najbolj svežih duetov. Oba sta gimnazijska učitelja v Salzburgu, prvi za nemščino in zgodovino, drugi za glasbo. Od tod tudi njuna delitev dela: prvi ideje ubeseduje, drugi pa jih na klavirju domiselno spremlja, in oba seveda pojeta.

S svojim sporedom našpičenih pesmi in spevov pod naslovom „Trgovina s pomešano drobno umetnostjo“ (Vermischte Kleinkunst-

handlung) nastopala od lanskega leta naprej. Najprej seveda v Salzburgu s samem, bila pa sta tudi že v Linzu in na Dunaju, na avstrijski televiziji in pri „Lach- und Schießgesellschaft“ v Münchenu. Na literarnih dnevih v Raurisu sta prejela pospesovalno nagrado za literarni šanson, letos poleti pa sta izdala svojo prvo ploščo, ki je v strokovni reviji VOX dobila najvišjo oceno.

Za Oktobrski tabor sta obljubila, da se bosta skušala domisliti nečesa posebnega.

Dobimo se na Radišah!

V soboto, 10. oktobra 1981 ob 14.30 uri v Kulturnem domu.

Nastopajo:

- zbor domačega prosvetnega društva Radiše
- Emil & Co. — celovška jazz skupina (na kitari naš ljubi Emil Krištof)
- Maja Haderlap in Robert Schindel bereta svoje pesmi
- Koroški partizanski pevski zbor bo zapel nekaj borbenih
- Fratt & Schacherreiter prodajata mešano kabaretno blago
- Godele Decken in Roman Verdel pojeta ljudske pesmi od vsepovsod
- skupina ZOT & Andrea Maffei s skupino iz Južne Tirolske predstavljajo drugo plat te dežele in pojejo italijanske šansone

Konec prireditve okoli 19. ure. Ob 13.30 uri vozi poštni avtobus iz Celovca. Za nazaj bomo po potrebi organizirali prevozno službo.

Skupina „Schmetterlinge“, ki je doslej nastopala vsako leto, se bo letos lahko samo v duhu udeležila Oktobrskega tabora. Trenutno namreč zelo intenzivno pripravljajo nov program, s katerim bodo proti koncu oktobra nastopili na tradicionalnem kulturnem festivalu „Ruhurfestspiele“ v Recklinghausnu v Nemčiji. Zato pa nam bodo držali vseh svojih deset do dvajset pesti.

Tej izdaji prilagamo položnice Oktobrskega tabora. Ker je prireditel odvisna tudi od vašega prostovoljnega prispevka, vas vabimo in prosimo, da se položnic s pridom poslužite!

KONTO ŠTEVILKA 3047 pri POSOJILNICI CELOVEC

Televizija Koper-Capodistria razširila spored v italijanskem in slovenskem jeziku

Televizijske in radijske oddaje v jezikih manjšine so danes vedno večjega pomena za obstoj in razvoj manjšin. Televizija Koper-Capodistria skrbi že več kot 10 let za sodobno obveščanje italijanske manjšine v Jugoslaviji in slovenske manjšine v Italiji. S septembrom je ta studio razširil svoj spored v obeh jezikih.

V italijanskem jeziku oddajajo številne nove oddaje, med drugim skrbijo celo že za najmlajše z novim šolskim in s poljudnoznanstvenim programom. V okviru razširitve programa je postala tudi oddaja „Odpri meja“, ki jo oddajajo v slovenskem jeziku, dnevnik. Ta informativna 15 minutna oddaja je bila dosedaj na sporedu trikrat tedensko, sedaj jo bodo oddajali dvakrat dnevno, dopolnjeval jo bo dokumentarno zabavni glasbeni otroški program v slovenskem jeziku.

„Odpri meja“ informira predvsem o narodnostnem dogajanju na obeh straneh meje, kot dnevnik pa bo vsebovala tudi najvažnejše mednarodne

in jugoslovanske vesti. Televizija Koper-Capodistria je znala prodreti med široke plasti italijanskih gledalcev neprecenljivega pomena pa je tudi za italijansko manjšino v Slovenskem primorju in Hrvaški Istri in za slovensko narodnostno manjšino v Furlaniji Julijski krajini. Z dnevnim oddajanjem „Odpri meja“ bo gotovo še redneje lahko poročala o dogajanju na obeh straneh meje. S tem bo slovenska manjšina v Italiji še bolje informirana o dogajanju v matičnem narodu, hkrati pa obstaja večja možnost za manjšino, da preko svoje agencije Alpe Adria obširneje informira matico o svojem položaju.

Za nas koroške Slovence, ki se pogotujemo za polnovreden, celodnevni radijski program v slovenskem jeziku in za prisotnost v avstrijski televiziji, so takšni pozitivni koraki v neposredni bližini ponoven dokaz, da v današnjem času ni več tehničnih ovir za izvedbo programov, ki so v korist manjšini in ne samo večinskemu narodu. Odvisno je le od politične volje, ki vlada v deželi.

DORA PLESTENJAK-MILJKOVIČ V AULI SLOVENICI:

Impresije, ki skrivnostno ostanejo v spominu

V ponedeljek so v Auli slovenici v Celovcu spet odprli likovno razstavo. Tokrat gre za dela mednarodno priznane akademske slikarke Dore Plestenjak-Miljkovič iz Škofje Loke. Dora Plestenjak-Miljkovič ne sodi le v sam vrh slovenske likovne ustvarjalnosti; to potrjujejo njene razstave v tujini, kjer je med drugim razstavljala v Kairu, Parmu, Steinu ob Reni in kajpada v vseh večjih centrih v Sloveniji in Jugoslaviji. Slikarkin ugled, je potrdila tudi otvoritev v Auli Slovenici, prišlo je namreč izredno veliko število ljubiteljev njene umetnosti, ki nikakor niso hoteli zamuditi enkratne priložnosti, da si ogledajo čudovite akvarele olja in slike druge slikarske tehnike te velike umetnice.

Poleg umetnice, je na otvoritvi razstave predsednik Aule slovenice dr. Mirt Zwitter med drugim pozdravil podžupana mesta Celovec Medvescheka, predstavnika jugoslovankega generalnega konzulata v Celovcu konzula Naberžnika s soprogo, predsednika občinske skupščine Škofja Loka tovariša Žaklja, predstavnike slovenskih kulturnih, političnih in gospodarskih organizacij. Med obiskovalci pa smo videli tudi župana občine Sele, ki je pobratena z občino Škofja Loka, Antona Hribernika.

Najboljšo oceno o slikarski ustvarjalnosti Dore Plestenjak-Miljkovič je v katalogu zapisala prof. Milena Moškon, ki tozadevno med drugim pravi:

„Akvareli Dore Plestenjakove so lirične podobe izbranih, lahko bi rekli prvobitnih krajinskih motivov. Ti akvareli so odraz osebne doživljenjske detajlov v naravnih danostih okolja. Pozornost vzbujajo z razpoložensko atmosfero, s posebno neprozorno zračnostjo, silhuetnostjo in zamegljenostjo, ki poudarja sproščeno form in kolorizma. Zanimivost teh akvarelov so grafični, spontana ritmika ter akcenti zgoščenih in prozornih barv. Ti akvareli so kot impresije, ki skrivnostno ostajajo v spominu... So kot likovni zapisi o tihih nezapazjenih sprehodih po naravi, kjer vsakdo lahko spozna, začuti in občuduje vso lepoto in neobičajno začaranost prirode in naselij. Niso pa prizorišča prave resničnosti, pač

pa prefinjena sublimacija motivov, otroških likov se nam zdi, da je ki so se pojavili ob resoniranju spoznavnega in v občutljivosti za tiste neizčrpane likovne vrednote, kakršne se skrivajo v zapaženih posameznostih in celotah.

Za Doro Plestenjakovo je značilna še zadržana, a optimistična barvitost, prelivajoči se toni, odsevanje svetlobe, rutinska hitrost z linijami in potezami čez površine ter ostalo, kar kaže na dovršenost akvarelnega slikarstva svoje vrste. To slikarstvo je zvesto samo sebi in se kot tako odraža skozi ves dosedanji opus slikarke.

Poleg liričnih pokrajinskih in vedutnih motivov slika Dora Plestenjak tudi pravilne podobe otroških fiziognomij. Ob spoznavanju teh

slikarki portretna obravnava otrok v nežnem pastelu naravnost prirojena.

V ogledu posreduje Dora Plestenjak različne motive iz našega okolja. Največkrat so to starozitnosti, ljudski stavbini spomeniki, naselja, drevesa, reke, potoki... To so pravi portreti človekovih stvaritev in vrednost narave, ki so povezane z našo zgodovino in pomenijo dokumente časa, kraja in dela. To je tudi prava pesem drevju, ki je prikazano v načinu, s katerim je ponazorjena ogroženost vse primarne vegetacije v našem času hitenja in hlastanja za razsežnimi prostori, kjer se bohota vsa brezdušnost trdega betona. Navedene značilnosti se odražajo tudi v oljnem slikarstvu.

Če bi v kratkem označili akvarelno, linearno in oljno slikarstvo Dore Plestenjak, bi rekli, da je slikarstvo rezultat izrednega talenta, spontanega dožemanja, velikega znanja in hitrega ustvarjanja.

Ljubiteljem likovne umetnosti priporočamo, da si razstavo Dore Plestenjak-Miljkovič v Auli slovenici ogledajo. Razstava je odprta do 16. oktobra 1981.

Slovenski pisatelji bodo brali na Dunaju

V dneh od 2. do 23. oktobra letos se bodo na Dunaju mudili slovenski pisatelji in pesniki Andrej Hieng, Ljode Kovačič, Danilo Lokar, Kajetan Kovič in Tone Kuntner; z njimi bo šel tudi literarni zgodovinar in publicist dr. Matjaž Kmecl. Prvi dan se bodo predstavniki slovenske književnosti srečali z vidnimi avstrijskimi pisatelji in se ob tej priložnosti pogovarjali o problemih umetniškega ustvarjanja in tozadevnimi izkušnjami v Avstriji oziroma Sloveniji. 22. oktobra dopoldne bo dr. Matjaž Kmecl slavistom dunajske univerze predaval o sodobnih slovenskih literarnih tokovih, slovenski književniki pa bodo brali iz svojih del in se nato pogovarjali s študenti. Isti dan zvečer pa bo v dvorani starega dunajskega rotovža literarna prireditev na kateri bodo avstrijski gledališki igralci ob navzočnosti avtorjev interpretirali njihova dela.

Obisk slovenskih književnikov na Dunaju bo potekal pod pokroviteljstvom Zentralsparkasse in Ljubljanske banke, medtem ko pri organizaciji tega srečanja sodeluje tudi jugoslovanski Kulturno-informacijski center na Dunaju.

Pokazali so, kaj znajo!

V Šentprimozu smo bili, kjer se je v lepi dvorani kulturnega doma „Danica“ zbrala naša mladina za nastop. Na primerno opremljenem odru, s tržnico lectovih src dobro — za nastopajoče mlade ljudi — umetnike, so zagorele luči. Užigali so jih tudi mnogi fotografi...

... in zadonele so strune, glasovi mnogih mladih grl, instrumentov, zlate strune src mladih umetnikov, otrok naših mater, otrok, ki rastejo in cveto po naših vaseh, gredicah, naših domovih med hribi, lesovi, jezeri Podjune. Jój, domovina, koliko bogastva je v tvojem naročju!

Obir in Peca, bodita s skalami lik naši mladini! Mnogo lepih trenutkov, pristrčnega užitka so nam nudili nastopi mladine, ki predstavlja in zagotavlja našo narodno rast in bodočnost. Da, otročiči, mladina, le korajžno naprej! Nesite pesem in besede

na vsa pota, ki so pred vami, saj boste v veselje in ponos staršem in vzgojiteljem, na vsem, ki vam bo mo radi prisluhnili, kjerkoli in kadarkoli bojo zadonele vaše strune, glasovi mladih src. Nam vsem pomagajte nositi breme dela in dolžnosti vsakdanjosti. Vaša pesem nas dviga v višine iz materializma današnjega časa. Mislim namreč višino kulture, prosvete. Prosveta je naša duhovna hrana na noč v borbi proti zlu in sovraštvu. Kultura je naše orožje proti vsemu, kar hoče zamegliti naša jutra, dneve ali večere, da nas sovražna sila ne bo zaklenila v trdo noč.

Zato mladina poj, igray, ubiraj svoje srčne strune v pesem, v našo pesem, ki nas bo dvigala iz brezbriznosti. Dvigala, zbudila tudi tiste, ki so za našo slovensko hiro in vižo gluhi.

Vse pohvale so vredni vsi organizatorji naših pestrih, vzglednih prireditev, nastopov! Mladinskih, starih vižarjev, družinskega petja, ustvarjanja s čopičem in iglo. Prava kultura nima linijske barve, nima desne ali leve poti, ima pa srednjo pot, ki vodi v sončne vrhove. Za to pot pa je treba lepih, plemenitih čustev, duhovne moči in dobre volje za vzoren korak.

Zal, da smo na tej prireditvi pogrešali mladino iz spodnje Podjune in še marsikoga, ki bi ga bili radi srečali...

Torej mladi umetniki: pevci, muzikantje, igralci, recitatorji, plesalci — bili ste mojstrski! Čestitamo vam in se vam zahvaljujemo — posebej še organizatorjem! za lepo popoldne v Šentprimozu.

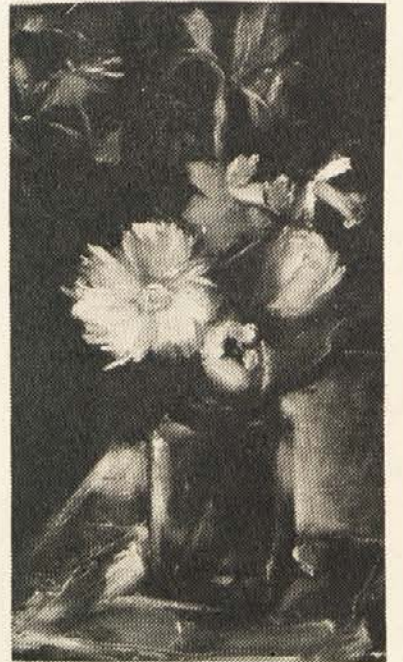
Napisano s spodbudo gledalcev in poslušalcev, ki se jim pridružujeta M. H. iz Libuče in H. A. z Obirskega

AULA SLOVENICA
CELOVEC. PAULITSCHGASSE 5-7

Vljudno Vas vabimo na razstavo slikarskih del

AKADEMSKE SLIKARKE

Dore Plestenjak-Miljkovič

Razstava bo odprta do
16. oktobra 1981,
od ponedeljka do petka
od 13. do 17. ure.

Prisrčno vabljeni!

KULTURNA DEJAVNOST GRADIŠČANSKIH HRVATOV:

Ne samo ohraniti marveč razvijati naprej

Podobno kot koroški Slovenci, tudi gradiščanski Hrvati razvijajo bogato in pestro kulturno-prosvetno dejavnost. O tem prepričljivo govori njihove prireditve in še posebno takšne narodnokulturne manifestacije, kot so na primer dnevi hrvaške kulture, ki se jih poleg domačinov udeležijo tudi najvišji predstavniki dežele in države.

Med gradiščanskimi Hrvati je zlasti razširjena tamburaška dejavnost — vsaka večja hrvaška vas ima svoj tamburaški orkester. Tamburaška skupina Cindrof (Siegendorf) je pred kratkim izdala svojo lastno gramofonsko ploščo, in sicer s pesnitvijo znanega avstrijskega popevkarja Andreja Hellerja „Mandragora“. Ta dunajski pesnik in pevec je sploh velik prijatelj narodnih manjšin ter angažirano podpira njihovo kulturno dejavnost (Lani je na primer sodeloval tudi na Oktoberskem taboru v Celovcu — op. ured.). Zlasti pa že več let vzdržuje tesne stike s tamburaško skupino Cindrof, ki je že večkrat sodelovala tudi pri oblikovanju njegovih lastnih gramofonskih plošč. Vodja skupine je Ernst Gollubič, ki se udeležuje tudi kot skladatelj ter je uglasbil že več pesmi najbolj znanega pesnika gradiščanskih Hrvatov Miloradiča.

Kljub vsej uspešni dejavnosti pa se morajo gradiščanski Hrvati pri razvijanju svoje kulture boriti tudi z velikimi težavami. Predvsem jih v njihovem razvoju ovira dejstvo, da so povsem nezadostne denarne podpore, ki jih prejema od države in dežele, pa tudi nekaterih občin, v katerih imajo odločilno besedo ljudje, ki nagibajo k asimilaciji. Denarne podpore iz javnih sredstev hrvaškemu društvom so več kot skromne in bi jih povsem upravičeno lahko imenovali miloščine. In če že prejemajo subvencije — na primer za nabavo novih instrumentov ali za draga gostovanja v inozemstvu itd. —, potem gotovo ne z namenom, da bi manjšini pomagali ohraniti njene kulturne svojstvenosti, temveč samo zato, ker ima turistično gospodarstvo koristi od določenih dejavnosti ljudske kulture gradiščanskih Hrvatov, predvsem od njihove bogate folklore.

Drugače pa ni mogoče razumeti, da za občinske knjižnice na jezikovno mešanem območju dolga leta niso nabavljali tudi knjige v

hrvaškem jeziku; da se mora hrvaški tisk trudoma boriti za obstoj, ker uradno pospeševanje tiska zanemarja svojo posebno funkcijo kot nosilec kulture; da hrvaški avtorji na Gradiščanskem ne najdejo avstrijskega založnika; da niti za okrnjeni pouk hrvaščine na šolah ni dovolj ustreznih učnih pripomočkov itd.

Toda navkljub vsem oviram si gradiščanski Hrvati prizadevajo, da svojo kulturo ne bi samo ohranili, marveč bi jo razvijali naprej in da bi vedno spet opozarjali na vrednost dvojezičnosti. Pristojnim mestom vedno spet posredujejo svoje povsem konkretne zahteve, na primer po razširitvi hrvaških oddaj gradiščanskega radia, da bi odgovarjale vsaj danemu razmerju med večinskim in manjšinskim prebivalstvom; po ustreznih finančni podpori za gradnjo lastnega hrvaškega kulturnega doma v osrednjem predelu Gradiščanske, kjer bi uredili tudi muzej hrvaškega kulturnega

SLOVENEK RAZSTAVLJA NA
DUNAJU

Znani slovenski slikar Jože Spacal bo v času od 8. do 31. oktobra 1981 v galeriji Basillisk na Dunaju, Schönlaterngasse 7, razstavil svoje najnovejše tiskarske grafike. Razstavo organizirata jugoslovanski informacijski center in društvo „Ivan Cankar“ na Dunaju.

Slovenskim rojakom na Dunaju priporočamo, da si razstavo ogledajo.

ustvarjanja na Gradiščanskem; prav tako se zavzemajo za to, da bi ceste in trge na Gradiščanskem imenovali oziroma preimenovali po zaslužnih hrvaških kulturnikih.

Predvsem pa pristojne politične dejavnike vedno znova opozarjajo, da nikakor ni dovolj le ob raznih svečanostih ali v času pred volitvami prikazovati prijateljstvo do manjšin z dvema ali tremi na pamet naučenimi stavki v jeziku manjšine — marveč je težnje manjšine treba uresničiti na podlagi člena 7 državne pogodbe.

dr. Herbert Gassner

„Europastadt Völkermarkt“ ne trpi slovenskih prireditev

Kot že tradicionalno v plebiscitnem mestu Velikovec ni prostora za slovenske prireditve. Socialistični župan Paulak je odločil enako kot že njegov prednik ÖVP-jevski župan od leta 1973 naprej.

Krščanska kulturna zveza je 5. avgusta zaprosila v Velikovec za dvorano v Neue Burg, ker je nameravala tam prirediti 15. novembra mladinsko kulturno prireditev. S tem je sprožila nehote političen val, ki je značilen za koroško politično vzdušje, posebno pa še za upravno središče najbolj slovenskega okraja Koroške.

24. septembra 1981 sprašuje svobodnjaški list Kärntner Nachrichten koroško ÖVP „kako domovini zvesta je koroška ljudska stranka res?“, ker je njen predsednik Knafel pristal na pokroviteljstvo nad prireditvijo KKZ. To številko časopisa je FPÖ razposlala na vsa koroška

gospodinjstva in to kratko pred 10. oktobrom.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter je v zvezi s takšnim pisanjem še isti dan postavil vprašanje, ali smo na Koroškem spet tako daleč, da je domovini zvest samo tisti, ki nastopa proti Slovincem v deželi. Če svobodnjaški list imenuje dejstvo, da viden koroški politik hoče prevzeti pokroviteljstvo nad slovensko prireditvijo, „brezobzirno in za velikovsko javnost nerazumljivo“, je to gorostasno. Kajti to je istovetno s posrednim pozivom, da naj koroške Slovence in njihove organizacije izrinejo iz vse javnosti in za-

vzamejo sovražno stališče do njih. Da hkrati skušajo na zastopstvo koroških Slovencev tudi na ta način izvajati prisilo, da bi vstopili v sosvete, je samo še bolj vredno obsodbe. Tako stališče je treba z vso jasnostjo zavrniti, je dejal dr. Zwitter in nadaljeval, da bi bilo nereagirane politično odgovornih samo nadaljnje potrdilo za mnenje koroških Slovencev, da manjšinsko politiko v deželi na osnovi tristrankarskega sporazuma diktira najmanjša in odkrito protislovenska stranka.

25. septembra je bila nato velikovska velika seja, v kateri je skušal socialistični župan, ki je pristojen za oddajo občinske dvorane, odločitev prepustiti celotnemu občinskemu svetu. Prišlo pa je do znanega škandala: svobodnjaška in ljudska stranka nista hoteli glasovati, župan je dal že oddane socialistične glasovnice uničiti, na kar sta ostali frakciji zapustili sejo.

Minuli ponedeljek je župan le odločil in odklonil oddajo dvorane. To odločitev je Narodni svet koroških Slovencev označil kot višek v javnem preziranju slovensko govorečega prebivalstva dežele, kar lahko prispeva k temu, da se obremenjena klima v manjšinskem vprašanju še naprej zaostri.

Medtem se je politična diskusija o velikovskem primeru še poostрила in ÖVP-jevski podžupan Waldner in sam predsednik stranke Knafel sta zagovarjala pristanek za pokroviteljstvo slovenske prireditve s tem, da sta začela deliti Slovence na bele in črne ovce, na dobre in slabe Korošce. K besedi pa se je javil tudi deželni glavar Wagner, ki je dejal, da ne ve, ali je bila odločitev velikovskega župana dobra, in izrazil upanje, da se bo velikovski občinski svet dokopal do načelnega stališča. Do trostrankarskega načelnega stališča? Ki bo izpadel, kot vsa dosedanja velikovska praksa?

KKZ bo v Velikovec predvideno prireditev prelozila v Borovlje.

POGON HIDROELEKTRARNE OB ANINEM MOSTU

V sredo so dali slovesno v pogon novo hidroelektrarno ob ANINEM MOSTU. Le-ta bo proizvajala električno energijo za Avstrijske zvezne železnice in za KELAG. Gradnja te dravske elektrarne je trajala 3 leta, stroški pa so znašali 2,2 milijardi šilingov. Njena proizvodnja električnega toka znaša 416 milijonov kilovatnih ur.

Podrobneje bomo poročali prihodnjik.

NONČA VAS

Pred nedavnim je ravnatelj glavne šole v Pliberku Herman Germ iz Nonče vasi obhajal svoj 50. življenjski jubilej. Spoštovanega vzgojitelja ne poznamo samo kot „uradnega“ učitelja, marveč tudi kot marljivega oblikovalca mladega rodu izven šolskih klopi. Posebno skrb in prosti čas posveča v veliki meri naši mladini tudi v okviru šolskega lista Mladi rod, ki ga oblikuje s svojimi zanimivimi in poučnimi prispevki ter uči ljubiti in spoštovati materino besedo. Pa ne samo mladini posveča svojo skrb in eposnost, temveč tudi odraslim. Uspešno namreč predseduje mešanemu pevskemu zboru Podjuna v Pliberku, v katerem tudi sam aktivno poje. S svojo pevsko nadarjenostjo vedno privablja nove pevce v zbor, ki je imel že veliko uspešnih koncertov.

Številnim čestitkam, ki jih je prejel ob priložnosti jubileja, se pridružujemo tudi mi z željo, da bi tudi v drugi polovici svoje življenjske poti vztrajno in samozavestno nadaljeval svoje plemenito delo kot pedagog in učil naš mladi naraščaj ljubiti svojo materino besedo ter spoštovati tudi narod soseda.

KOTMARA VAS:

Pohod po Gurah

Kot že v prejšnjih letih so Gorjanci spet prehodili del Gur, da bi spoznali lepote in zanimivosti domačih krajev. Tokrat sta vabili na pohod slovenski prosvetni društvi „Gorjanci“ iz Kotmare vasi in „Bilka“ iz Bilčovsa.

Pred gostilno pri Mežnarju se je zadnjo nedeljo opoldne zbrala skupina domačinov, pridružili pa so se jim letos pevci moškega pevskega zbora iz Rimskih Toplic, kraja iz celjske regije. Slovensko prosvetno društvo jih je povabilo na sodelovanje pri pohodu, da bi Slovenci iz naših krajev navezali tesnejše stike s prosvetašiški občine Laško, kjer je gostoval letos maja mešani pevski zbor iz Kotmare vasi.

Vsakomur, ki se ni udeležil tega pohoda, je res lahko žal, da ni bil zraven. Razvilo se je prijetno vzdušje, Kotmirčani in Bilčovščani so gostom pripovedovali iz svojih občin, primerjali so življenje in družbeno situacijo. V Brdih v gostilni pri Znidarju so pevci iz Rimskih Toplic prvič pokazali kaj znajo, odrezavo so zapeli „Oj Triglav moj dom“ in na željo domačinov „Bolen mi leži“, ter želi navdušen aplavz. Pot je vodila proti Karovcu, grede pa je bil izvrsten razgled na Hodiško nato pa na Rjavško jezero. Na pečinah nad Rjavškim jezerom je spet zadonela slovenska pesem, gostje so stopili v polkrog, domačini so se pomešali vmes in iz združenih grl je bilo daleč naokoli slišati petje.

Zaključek pohoda in družaben zaključek je bil v gostilni Niemetz pd. pri Topličarju na Plešivcu, kjer so se pohodniki najprej okrepčali, da je potem spet bilo slišati petje narodnih in partizanskih pesmi. Gostje so priredili pravcati koncert in navdušili vse navzoče. Zastopnik SPD Gorjanci se jim je zahvalil za te lepe skupne ure in jim podaril skromno spominsko darilo. Posebno pa je domače društvenike veselilo, da so iz rok zastopnice kulturnih organizacij občine Laško prejeli album barvnih slik,

ki prikazujejo nastop mešanega zbora Gorjancev letos maja v Laškem. Kot znak narodnostne in kulturne povezanosti pa so udeleženci pohoda sponzorovali 1500.— šilingov, ko so slišali, da v Rimskih Toplicah ravnokar renovirajo rojstno hišo Antona Aškercarja, katera je bila videti tudi na značkah, ki so jih dobili od gostov prosvetaši iz Kotmare vasi in Bilčovsa.

Ob tej priložnosti je treba tudi še omeniti, da so sodelavci in prijatelji SPD Gorjanci, kot vsako leto šli na izlet, tokrat v St. Margarethen na Gradiščanskem. V zgodovinskem kamnolomu v St. Margarethen je bil na sporedu obisk pasionskih iger, ki jih prirejajo vsakih pet let od maja do septembra. Drugi dan so si ogledali še zgodovinske znamenitosti v Zeleznem med drugim Haydovo cerkev in grad Esterhazyjev. Izlet je bil odlično pripravljen in potekel je v zadovoljstvo vseh udeležencev.

MLADI ROD v vsako družino!

Naročite ga na naslov:

MLADI ROD
9021 Klagenfurt/Celovec
Poštni predal 45

Občinska seja v Škofičah

Na javni razpis del za gradnjo mrtvašnice v Škofičah je oddalo več trdkih ponudbe, izmed katerih je občinski svet na svoji seji v četrtek, 24. septembra 1981 izbral najugodnejšo. Stavbarska dela bo po sklepu občinskega sveta izvedlo domače podjetje Fritze Bürger. Sicer je izvedbo del za isto vsoto ponudilo še drugo podjetje iz druge občine, občinski svet pa je dal domačemu podjetju prednost. Saj zaposluje le-to delovne moči iz domače občine in vplačuje davke v občinsko blagajno, kot je tudi poudaril Herman Jäger, občinski odbornik Enotne liste (EL), ki je v diskusiji tudi še predlagal, da naj bi najprej postavili zid okoli zemljišča, predvidenega za novo pokopališče, ker v starem pokopališču ne vejo več kam z mrtvašnice bo izvedla tvrdka Gasser iz Bilčovsa.

Manj bo občane razveselilo, kar so na občini sklenili z uredbo o pristoj-

binah za uporabo kanalizacije, kar pa mora tudi biti. Te pristojbine so določene tako: za vsako priključeno enoto (100 kvadratnih metrov stanovanjske površine predstavlja eno enoto) znaša osnovna pristojbina (Grundgebühr) 1100.— šilingov letno. Uporaba kanalizacije ugotavljajo na podlagi porabe vode. Za vsak kubični meter porabljene vode bodo občani, ki imajo vodne števec, morali plačati pet šilingov pristojbine za uporabo kanalizacije. Kdor nima vodnega števca, mu bo občina zaračunala pristojbino na osnovi pavšalirane količine porabljene vode, in sicer 100 kubičnih metrov na leto.

Nadalje je občinski svet dal v najem stanovanjski prostor v občinski hiši (44 kvadratnih metrov) podjetju Perdacher za namene potovalnega urada. Čista najemnina, brez davka na presežno vrednost in obratnih stroškov je določena s 1500.— šilingov na mesec.

Škofiče - dve poroki

Na Suhu in v Holbičah smo pred kratkim obhajali dva vesela dogodka. V teku enega tedna sta si obljubila zakonsko zvestobo kar dva poročna para — Sonja Jäger iz Škofič z možem Tonetom Wakounikom iz Podjune ter Simona Pörtsch z možem Jožetom Rovškom iz Celovca. Obe naši nevesti sta aktivni pevki našega domačega mešanega pevkega zbora SPD „Edinost“ ter izredno delavni prosvetni delavki. To je bil tudi povod, da so na dan poroke pri obeh nastopili domači pevci, hodiški tamburaši ter pevci mešanega pevkega zbora „Rož“ iz Šentjakoba v Rožu in s tem pokazali pristržno tovariško povezanost z novoporočenci. Na obeh poročnih slovesnostih je bila izredno prijetna družabnost povezana s stari ljudskimi običaji „kraje“ neveste in ženina.

Obema poročnima paroma iskreno

čestitamo z željo, da bi bila tudi v bodoče tako prizadevna na vseh področjih narodnega dela kot sta bila do sedaj. Številnim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

ČESTITAMO

V soboto sta si obljubila zakonsko zvestobo Milan Kežar iz Horc pri Šentvidu v P. in Mirjam Sienčnik pd. Hohnikova iz Mokrij. Na veseli poročni svatbi je sodeloval tudi mešani pevski zbor SPD „Danica“ in tako pokazal povezanost z novoporočencema.

Mlademu zakonskemu paru iskreno čestitamo z željo, da bi tudi v bodoče tako pridno delovala v narodov blagor. Številnim čestitkam se pridružuje SPD „Danica“.

SVEČE:

Odkritje nagrobne plošče

Zadnjo nedeljo so se zbrali v Svečah na pokopališču svojci padlih borcev in delegacije Zveze koroških partizanov, Zveze združenj borcev iz Jesenic in Kranja za odkritje nove nagrobne plošče in reliefne plošče Matije Verdника Tomaža, partizanskega borca in narodnega heroja iz Roža. Točno na 65-ti rojstni dan Matije Verdника Tomaža so se poklonili padlim borcem, ki so pokopani v Svečah in vsem ostalim borcem za svobodo. Predsednik Zveze koroških partizanov Janez Wutte-Luc se je ob grobu spomnil borcev za svobodo, zastopnik borcev iz Jesenic tovariš Veselko pa je obširno predstavil Tomaževo požrtvovalno in hrabro življenje.

Na čelu plošče, ki so jo podarili bivši delovni tovariši in borci iz Jesenic, je zapisan verz znanega partizanskega pesnika iz Jesenic Mihe Klinarja: „Zrna plodna ste med nami, ki iz njih iz časov črnih ljudstvom bo svoboda vzklija.“ Nato sledijo imena in življenjski podatki na sveškem pokopališču pokopanih partizanov. Poleg Matije Verdника-Tomaža so to: Ivan Čero, Aleš Einspieler, Florjan Križnar, Valentin Švarc, Aleksander Čero, Ivan Mežik, Franc Lipovec in še trije neznan partizani.

Uspeh ljudske volje v Dobri vasi

Svoječas smo poročali o problemu v občini Dobra vas, ki je nastal potem, ko je podjetje Kostmann iz Labotske doline vložilo prošnjo, da bi na območju Dobrove zgradilo svoj industrijski objekt za predelavo kamena v asfaltne gramoz. Ta vloga je v dobrolski občinski hiši sprožila hude razprave. Proti temu dovoljenju se je izrekel mandat EL Tine Wastl, le-temu pa so se pridružili tudi odborniki drugih frakcij. Nenazadnje pa je proti temu projektu, ki bi popolnoma izmaličil sedanjo turistično zanimivo podobo občine, pričelo nasprotovati tudi prebivalstvo v občini Dobra vas in je za pravno bitko te iniciative kot svojega zagovornika zbralo dr. Matevža Grilca.

Dovoljenje izgradnje tega projekta, bi za turistično razvito občino imelo hude posledice, zlasti za vse tiste, ki se v tej občini ukvarjajo s turizmom — in teh ni malo. Tako je ta interesna skupnost zbrala okoli 500 podpisov, s katerimi se je dobrolsko prebivalstvo izreklo proti dodelitvi dovoljenja za gradnjo takega projekta v Dobrovi, saj bi tak industrijski obrat povzročal strašen hrup, predvsem pa bi onesnaževal ozračje te zdaj turistično zanimive občine.

Na zadnji seji občinskega odbora pa je nepričakovano hitro nastopil preobrat, ki ga skoraj nihče ni pričakoval, saj se je dobrolski župan Hafner do zadnjega zavzemal za na-

selitev tega podjetja v Dobrovi.

Podjetje Kostmann je namreč umaknilo vlogo, s čemer je nastali problem odpravljen. Tako je občinski odbor informiral na zadnji seji župan Hafner. Ozadje tega umika trenutno še ni znano, čeprav je na dlani, da je bil glavni povod odločni odpor prebivalstva proti izgradnji tovrstne „industrije“, ki bi zaposlila le nekaj ljudi, prebivalstvu pa povzročila nepopravljivo škodo. Prav primer v Dobri vasi pa je potrdil, da ljudstvo lahko močno vpliva na občinsko politiko, kadar gre za interese prizadetih občanov.

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ na Radišah vabi na

„SPOZNAVAJMO DOMAČI KRAJ
IN NJEGOVE ZNAMENITOSTI“ —
POHOD PO RADIŠAH

v nedeljo 11. oktobra 1981.

Odhod po 1. maži z Radiš.

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Gorjanci“ v Kotmari vasi vabi na

VESELICO GORJANCEV

ki bo v soboto 3. oktobra 1981 ob 20. uri pri Puschniku v Šentkandolfu. Za ples bodo zaigrali „Fantje iz Podjune“

Prisrčno vabljeni!

75-letnica SPD „Dobrač“

V znamenju obnove domače dejavnosti

Ob 75-letnici obstoja Slovenskega prosvetnega društva „Dobrač“ na Brnci so tamošnji prosvetaši v Kulturnem domu pripravili izredno lepo uspel jubilejni koncert, na katerem so sodelovali mladinski ansambel SPD „Dobrač“, pod vodstvom prof. Jenka, tamburaški in otroški zbor

SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč, ki ga vodi Erika Wrolich in Danica Uršič ter mešani pevski zbor Gemischter Chor Ledenitzen, pod vodstvom dirigenta Walcherja. Kljub slabemu vremenu, saj je v nedeljo zvečer, ko je bila prireditve pošteno deževalo, se je jubilejne prireditve udeležila velika množica slovenskih rojakov iz bližnje in daljne okolice. Med številnimi gosti je predsednik domačega društva „Dobrač“ Janko Ojcl pozdravil zastopnike kulturnih in političnih organizacij naše narodne skup-

nosti, jugoslovanskega konzula v Celovcu Svetislava Popoviča, župana bekštanjske občine dipl. inž. Helmuta Hatza ter dekana Millo-niga, župnika Čebula ter nastopajoče skupine. Zbrano publiko je v imenu občine pozdravil tudi bekštanjski župan dipl. inž. Hatze in

svtom prof. Jenka s svojim nastopom žel navdušen aplavz. S tem so se uresničile besede predsednika Ojcla ob 70-letnici obstoja SPD „Dobrač“, da bo društvo kljub težavam ohranilo svoje lice in da bo delovalo tudi v bodoče. Dobe-sedno je takrat povedal: „ohranjali bomo tisti zaklad, ki so ga nam položili v zibelko naši predniki. Ne bomo zatajvali tega kar smo, kajti vsak narod in tudi koroški Slovenci imamo pravico, da ohranimo naš jezik, našo kulturo in vse kar nas označuje za Slovence“. Po dol-gih letih stagniranja, je Brnčanom spet uspelo preiti v novo fazo, ki obeta lepšo in uspešnejšo bodočnost prosvetašev pod Dobračem, mladina je porok za to.

Ob jubilejnih prireditvah je vedno tako, da se seznanimo z zgodovino jubilejnega društva. Zgodovina oziroma dejavnost „Dobrača“ pa je bila izredno aktivna. Naj samo omenimo slavni brnški sekstet pod vodstvom znanega Hanzija Kropiv-nika, ki je slovensko koroško narodno pesem predstavil širšemu slovenskemu pa tudi avstrijskemu svetu. Takrat je bila posneta tudi plošča. Znani so bili tudi nastopi brnških tamburašev ter odrska dejavnost v prvi republiki. Po priklučitvi Avstrije k fašistični Nemčiji je seveda vsakršna slovenska dejavnost bila prepovedana in vsa prosvetna imovina zasežena. Po zadnji vojni je iz nič nastala takšna prosvetna dejavnost, da ji ni bilo primera med koroškimi Slovenci. Še dobro se spominjamo spevo-liger Miklova Zala, Planinska roža in Študentje smo, s katerimi so gostovali doma na Koroškem in v matični deželi Sloveniji ali brnških „števovcev“, ki so gostovali celo v Trstu. V teku zadnjih desetletij pa se je situacija zelo spremenila. Kulturna dejavnost je ponehvala in skoro zamrla. Ni naš namen iskati krivde za ta razvoj. Veseli smo, da se je ta trend končal in da se je začelo novo obdobje, ki obeta, zlasti ker so nositelji tega novega razvoja mladi ljudje, da bo Brnčanom ponovno zasijalo sonce kulturne dejavnosti.

Glede jubilejnega koncerta naj

še omenimo, da najavljeni trio Koro-tan s pevci in oktet SPD „Da-nica“ iz Šentvida v Podjuni zaradi bolezni dirigenta nista mogla sodelovati, pač pa je SPZ kot nadomestilo organiziralo Obirski ženski oktet, ki pa tudi ni prišel oz. na-stopil! Kljub tej nepredvideni po-manjkljivosti je koncert odlično ušel. Posebnost le-tega je bil tudi ledinški mešani pevski zbor — Gemischter Chor Ledenitzen, ki je poleg nemških in angleške zapel za zaključek koncerta slovensko — Nocoj pa oh nocoj“. Kot solist je z odličnim tenorjem briljiral pevo-vodja Walcher, ki je s svojim meh-kim prikupnim glasom še posebno navdušil, tako da so morali Ledin-čeni pesem ponoviti. Kot že ome-njeno je presenetil mladinski ansambel SPD „Dobrač“ — nov zaro-dek, ki bo po vsej verjetnosti nadaljeval tradicijo nekde tako slav-nih in znanih brnških instrumenta-listov. Prikupen in prisrčen je bil otroški zbor, ki ga vodi Danica Ur-šič iz Loč, ki je bil vsekakor pri-lačna in prisrčna popestritev ju-bilejnega koncerta. Verzirani tam-buraški zbor iz Loč pa je tokrat nastopil kar brez dirigenta oziroma dirigentke Erike Wrolichve, ki je bila zaradi bolezni zadržana, kljub

temu tamburaše to ni motilo. Publi-ka jih je kot po navadi nagradila z navdušenim poskanjem.

Nedeljska proslava 75-letnice ob-stoja SPD „Dobrač“ je bila vsekakor spodbudna za nadaljnji razvoj kulturne dejavnosti, skratka prelom-nica v novo ero pozitivne kultur-ne dejavnosti spodnje Zilje. Nastop mladih instrumentalistov je najzgo-vornejši dokaz, da je slovenska kul-tura na Brnci še živa in da so se iskre pod pepelom spet vnele in da bo zasvetil kres kot nekoč pod Dobračem.

Prireditve je bila dvojezična, po-vezavo med posameznimi točkami sporeda sta imela Janko Ojcl in Marjan Galob.

Ob vsem tem navdušenju pa je le treba povedati, da so bili brnški prosvetaši zelo razočarani na nedeljski slovesnosti, ker od Slo-venske prosvetne zveze ni bilo prav nobenega zastopnika, pa čeprav je to bilo obljubljeno. Do zadnjega so brnški prosvetaši upali, da le še pade Obirski ženski oktet, ki bo s oblikoval spored in predsednik SPZ, ki bi, kot po navadi ob takš-nih jubilejnih priložnostih, imel govor. Res škoda, da je ta dogodek zagrenil drugače zelo uspelo ju-bilejno prireditev.

FRAN LEVSTIK:

2

Martin Krpan

Ko prideta v orožnico, to je v tisto shrambo, kjer imajo orožje, namreč: sablje, meče, jeklene oklepe za na prsi, čelade in kakor se imenuje to in ono, Krpan izbira in izbira, pa kar prime, vse v rokah zdrobi, ker je bil silen človek. Cesarja skoraj obide zona, ko to vidi, vendar se stori srčnega in vpraša: „No boš kaj kmalu izbral?“

„V čem si bom pa izbiral?“ odgovori Krpan. „To je sama igrača; to ni za velikana, ki se mu pravi Brdavs, pa tudi zame ne, ki mi pravite Krpan. Kje imate kaj boljšega?“

Cesar se čudi in pravi: „Če to ne bo zate, sam ne vem, kako bi? Večjega in boljšega nimamo.“

Na to reče oni: „Veste kaj? Pokažite mi, kje je katera kovačnica!“

Pelja ga hitro sam cesar v kovačnico, ki je bila tudi na dvoru; zakaj taki imajo vso pripravo in tudi kovačnico, da je kladivo in nakovalo pri rokah, ako se konj izbos ali če je kaj drugega treba, da se postavi ali prekuje. Krpan vzame kos železa in najtežje kladivo, ki ga je kovač vselej z obema rokama vihtel; njemu pa je v eni roki pelo, kakor bi koso klepal. „Oj tat sežgani!“ pravijo vsi, ki to vidijo; če cesarju se je imenito zdelo, da ima takega hrusta pri sebi. Krpan kuje in kuje, goni meh na vse kriplje ter naredi veljiko reč, ki ni bila nobenemu orožju podobna; imela je največ enakosti z mesarico. Ko to izgotovi, gre na cesarski dvor in poseka mlado, košato lipo iznad kamnite mize, kamor so hodili gospoda poleti hladiti se. Cesar, ki mu je bil zmerom za petami, brž priteče in zavpije: „Krpan! I, kaj pa te delaš? Da te bes opali! Ne veš, da cesarica rajši da

vse konje od hiše kakor to lipo od mize? Pa si jo posekal! Kaj pa bo zdaj?“

Krpan z Vrha pa, ne da bi se bal, odgovori: „Kar je, to je. Zakaj mi pa niste druge pokazali, če se vam te tako smili? Kaj pa bo? Drevo je drevo! Jaz pa moram imeti les nalešč za svojo rabo, kakršnega v boju potrebujem.“

Cesar molči, ker vidi, da ne pomaga zvoniti, ko je toča že pobila; pa vendar ga je skrbelo, kako bi se izgovoril pred cesarico. Krpan tedaj naredi najprvo toporišče mesarici, potem pa obseka pol sežnja dolg ter na enem koncu jako debel kij, pa gre pred cesarja: „Orožje imam, ali konja nimam. Saj menda se ne bova peš lasala?“

Cesar, zastran lipe še zmerom nekoliko nevšečen, pravi: „Pojd, pa vzmi konja, katerega hočeš. Saj vem, da le širokoustiš. Kdaj bom jaz papež v Rimu? Takrat, kadar boš ti zmogel velikana. Če misliš, primi ga, pa mu odstriži glavo, ako si za kaj, da bo imela moja država mir pred njim, ti pa veliko čast in slavo za njim!“

Krpan je bil malo srdit, pa vendar jezo pogoltno in reče: „Kar se tiče Brdavs, to ni igrača, kakor bi kdo z grma zapodil vrabca, ki se boji vsakega ocepka in kamna. Koliko junakov pa imate, da bi si upali nadenj? Zapomnite si, cesarost, kar sem obljubil, bom storil, čeprav od jeze popokajo vsi obrekovalci, ki me mrazijo pri vas. Da bi le vsi ljudje vselej držali se svojih besedi tako, kakor se mislim jaz, ako me bog ne udari, pa bi nihče ne vedel, kaj se pravi laž na zemlji! Toda svet je hudoben in ne pomisli, da bog je velik, človek majhen. Zdaj pa le pojdite, greva, da konja izbereva. Nočem takega, da bi pod mojo težo pred velikanom počenil na vse štiri noge vam v sramoto, meni v sitnost. Dunajčanje bi se smejali, vi pa rekli: pogledajte ga, še konja mi je izpridil!“

Cesar je kar obstekel, poslušaje modrost Martinovih ust, in potem gre z njim. Ko prideta v konjak, povpraša:

„Po čem bodeš konja poznal, je li dober ali ne?“

Krpan odgovori: „Po tem, da se mi ne bo dal za rep čez prag potegniti.“

Cesar pravi: „Le ekusi! Ali daravno si, prekanjen tat, storil mi dovolj sitnosti pred cesarico, svarim te, varuj se, da te kateri ne ubije; konji so iskri.“

Martin Krpan pak izvleče prvega in zadnjega in vse druge čez prag; še celo tistega, ki ga je sam cesar jahal samo dvakrat v letu, namreč o veliki noči pa o svetem telesu; to se je menda cesarju posebno pod nos pokadilo. Potem reče Krpan: „Tukaj ga nimate za moje sedlo! Pojdiva k drugim.“

Cesar odgovori čemerem: „Če niso ti zate, se moraš peš bojevati. Ti nisi pravdanski človek! Vem, da ga nimam v cesarstvu takega, da bi ga ti, zagovednež, ne izvlekli!“

„Ta je pa že praznal!“ pravi Krpan. „Jaz imam doma kobilico, katere ne izvleče nobeden vaših junakov, stavi svojo glavo, če ni drugače; da ne poreko Dunajčanje z Brdavsom vred da lažem.“

„Pa ni tista,“ vpraša cesar, „ki si z njo plesal po snegu?“

„Tista, tista!“ zavrne on.

Cesar pa se razburi, rekoč: „Zdaj pa že vidim, da si bebec ali pa mene delaš bebec! Varuj se me, Krpan, moja roka je dolga.“

Krpan mu v smehu odgovori: „Če je s tem daljša, pa vendar ne seže velikano še celo do pasa ne, nikar še do brade, da bi ga malo oskubila in zlasala. Ampak pustimo šale takim ljudem v napatje, ki nimajo drugega dela, kakor da z njimi dražijo svojega bližnjega; meniva se rajši o Brdavs, ki še zdaj nosi glavo. Pošljite mi hitro po kobilo; ali pa naj grem sam ponjo. Toda potlej ne vem — ko bi mene več ne bilo nazaj? — Bogu je vse mogoče!“

Cesar, ko to sliši, urno pošlje na Vrh po Krpanovo

Poboljšani zapravljivec

Star plemenitaš je imel blizu mesta Pariza lep gradič, ki je bil že do pet sto let svojina njegovih pradedov. Mnogo lepih dohodkov mu je dajala ta last, in ker je njegov sin že izpolnil dvajset let, izročil mu je gospodarstvo.

A mladenič je bil preživ ter ni mislil o mirnem življenju na kmetih, nego samopašno je zapravljaj očetovo imenje na veselica v velikem mestu Parizu. Vdal se je igri, pijančevanju in drugim slabostim, ki so mu v kratkem pobrale malone vso imovino ter ga vrhu tega še pripravile v velike dolgove

Zdaj mu oča umrje, davši mu ostalo imovino. Pred smrtjo mu še da mnogo dobrih naukov, osobito mu zatrdi, da, ako bi ga nesreča tako spravila pozlu, da bi slednjič prodal svojo imovino, naj bi se vendar nikoli ne odtegnil iz hiše, katera je že toliko let bila njegovih pradedov; posebno ga je rotiti, obdržati si tisto sobo, v kateri on leži na smrti. „Tukaj boče tvoje svetišče,“ pristiavi na koncu, „takrat še, ko po daljnem svetu že nikjer ne bočeš imel zavetja.“

Po očetovi smrti se sin ni okanil svojega slačepa življenja — skratka: v malo letih je bil siromak; a nazadnje je prodal tudi hišo, samo da si je mogel ob skopi krmi ohraniti življenje. Vendar ni pozabil očetovega izreka; izgovoril si je bil sobo na ves čas svojega življenja.

A ni bilo dolgo, da je potrošil vse novce, kar jih je bil dobil za imovino. Prosil je zatorej svojih prijateljev in znancev naposodo, in res so mu v začetku dajali po malem; a ker se je to prepogosto ponavljalo, jeli so ga kmalu odganjati z grdo besedo od duri.

Trpel je nekaj časa to strašno uboštvo. Poslednjič zapazi neko staro skrinjico tam v najtemnejšem kotičku stoječo, katere še prej nikoli ni ogledoval. Posebna radovednost ga prime; ne kakor bi upal v njej najti pomoči, nego le bolj, da bi misli obrnil na kaj drugega ter tako nekaj časa pozabil svoje nesreče. Vstane ter se utovori na stolček k skrinji. Vendar je človeku že prirojeno, da se mu tudi v največji nesreči in bedi sanja o preizredni sreči ter da se za zadnji senci, katera mu obeta kakove pomoči. A najsi bode to, kakor hoče, naš nesrečni mladenič je začel iz skrinje jemati razno sodrigo: stare krpe (cunje), rokopise, kosce raznih oblačil, svilenih in platnenih, ter nekaj ostalin očetove obleke. To vse ni imelo nikakršne koristi; vendar ni prej okončal iskanja, dokler ni iz stare skrinje vseh teh stvari

izmetal. Oj čuda! — Na dnu skrinje videl je zapisane te besede:

„Oh, zapravljivec, ali si vse potrošil in tudi hišo prodal? Pojdi ter se obesi! Tam za prečnjak je privezana vrvi!“

Mladega plemenitaša, kateri se je zdaj ozrl k stropu ter videl res za železen obroč privezani vrvi, to tako usopi, da takoj pristavi stol k vrvi ter stopi nanj, da bi si tako laže vrvi okoli vratu otvezal.

Ni se dolgo obotavljal, kajti življenje se mu je zdaj neizrecno studilo; obezal je z vrvo vrat ter brezupen z nogo v stran sunil stol. — A čuj! Ne da bi obvisel, nego pal je na tla — njegovega telesa teža in sila, s katero je stol prekopicnil, odkrehne kos prečnjaka, v katerega je bil vdolan železni obroč. Obenem se je nanj usula iz votline kakor dež množica zlatnikov, katere je bil njega pokojni oča nalašč del v prečnjakovo skvoznjico, s tem svojega sina, kateri mu je delal toliko skrbi, hoteč nekako kaznovati in osramotiti. Skratka, to ga je tako pretresnilo, da se je ves poboljšal. Nekaj novcev je vzel, da si je zopet odkupil po očetu podedovano imovino ter z ostalimi je začel kupčevati in je hitro bil pošten kupec, ki je bil bogatejši od očeta in vseh svojih pradedov.

Fran Levstik

Volk in lisica sta se zmenila, da gresta v svet. Lisica reče: „Ti boš same tolste zajčke lovil, jaz bom pa mlade putke kradla.“ Dobro volje sta odšla. Vse sta pretaknila, gore in doline prehodila a ni bilo ne zajčkov ne putk. Navsezadnje sta še zašla. Tri dni in tri noči nista videla žive duše in hudo sta bila lačna. Pa zaslišata godbo. Gledata in poslušata. Pa vidita ob gori lepo hišo. Zelo sta bila srečna in lisica takoj ugane: „Svatba je tam, hitro pojdiva! Volk, ti pojdi v hlev in tam ovčko zakolji, jaz si bom pa v hiši kaj poiskala.“

Volk je šel v hlev. Lisica je pa smuknila skozi kuhinjo v hišo in sedla na peč. Na peči je stala skleda z godljo. Za mizo so sedeli svatje, jedli in pili. Vse polno dobrih jedi je tam bilo, pečenih pišk, rač in prašičkov, potiček in ko-

lačkov. Lisica ni dolgo čakala, sline so se ji cedile, in zaklicala je: „V hlevu je tat!“ — Gostje se spogledajo, odkod ta glas? Potem jedo naprej. Še enkrat zakliče lisica:

„V hlevu je tat!“ Svatje vstanejo. Vsak vzame ali nož ali vile, sekiri ali lopato in gredo v hlev. Tam je ravno volk ovčko pograbil — tedaj pa planejo vsi po njem in ga tolčejo in bijejo. Ves pretepen in krvav, le malo še živ, jim pobegne.

Medtem je pa skočila lisica izza peči na mizo in je kar od kraja vse pojedla. Ko so se gostje vrnili, je urno skočila za peč. Ti pa str-

mijo: „Saj smo ravnokar pregnali tatu, kdo je pa vse z mize pojedel?“ Pokličejo kuharico in vprašajo, kdo da je bil v sobi. A ona ni nikogar videla. Potolaži jih, ter

jim nanosi znova vso mizo polno jedi.

Lisica pa je pomočila glavo v skledo z godljo, ki je stala na peči, ter smuknila iz hiše. Na travniku je našla volka, ki je bil ves krvav in je stokal. Lisica pravi: „Kaj stokaš, mene poglej, možgani mi silijo iz glave,“ ter mu pokaže glavo, ki je bila vsa pomazana z godljo. „Nesi me vendar preč!“ Volk se brani: „Ves sem pretepen

in lačen, da komaj hodim!“ Lisica ga tolaži: „Nesi me, pa ti bom pokazala poteček, v katerem je sirtček.“ Volk jo s težko muko odnese. Lisica pa mrmra pred se: „Bolni zdravega nese! Bolni zdravega nese!“ — „Kaj praviš?“ vpraša volk. „O, nič, vse me boli, kar meša se mi!“ Čez nekaj časa zopet zamrmra: „Bolni zdravega nese!“ Takrat pa volk razume in vrže lisico na tla. No, pa sta bila že pri potoku.

Lunica je tako lepo svetila, da se je videlo kamenje v potoku. Pravi lisica: „To je sir! Kar pij, pa boš prišel do njega.“ Volk pije, pije, pa ne izpije do dna. „Ne morem več!“ zastoka. „Močno požiraj!“ glavo pa globlje v vodo porini!“ — Volk, ves lačen, uboga in se toliko vode napije, da se razpoči. Zvita lisica pa še vedno veselo živi.

O volku in lisici

kobilico. Ko jo pripeljejo na Dunaj, reče Krpan: „Zdaj pa le vkup, dunajski junaki, kjer vas je še kaj! Moje kobilice, kakor je videti slaba, vendar nihe ne potegne do praga, nikar že čez prag!“

Skušali so jahači in konjarji in vsi tisti, ki so učeni, kako velja v strah prijeti konja, bodisi hud ali pa krotak, pa kobilice nihče ni premaknil z mesta; vsakega je vrgla na gnojno gomilo. „Bes te lop!“ reče eden in drugi, „majhno kljuse, velika moč!“

Prišel je čas boja z velikanom; bilo je ravno svetega Erazma dan. Krpan vzame kij in mesarico, zasede kobilico pa jezdi iz mesta na travnik, kjer se je Brdavs bojeval. Martina je bilo čudno gledati: njegova kobilica je bila majhna, noge je imel velike, tako da so skoraj po tleh za njim vlekli; na glavi je pa nosil star klobuk širokih krajev, na sebi pa debelo suknjo iz domače volne. Vendar se nobenega ni bal; celo sam cesar ga je rad poslušal, kadar je kakšno prav žalstvo razdrl.

Ko ugleda Brdavs jezdeca, svojega sovražnika, se začne s krohoto smejati in reče: „Ali je to tisti Krpan, ki so ga poklicali nadme tako daleč, tam z Vrha od Svete Trojice? Mar bi rajši bil ostal doma za pečjo, da bi ne cvelil svoje stare matere, ako jo še imaš, da bi ne žalil svoje žene, ako ti jo je bog dal. Pojdi mi izpred oči, da te videl ne bom, pa le naglo, dokler mi je srce še usmiljeno. Če me zgrabi jeza, ležal boš na zemlji krvav, kakor je sam cesarjev sin in sto drugih!“

Krpan mu odgovori: „Če nisi z bogom še spravljen, urno skleni, kar imaš; moja misel ni, dolgo čakati, mudi se mi domov za peč; tvoje besede so mi obudile v srcu živo željo do svoje kočje in do svoje peči; ali poprej vendar ne pojdem, da tebi vzamem glavo. Pa ne zameri! To mi je naročil moj gospod, cesar; jaz nisem vedel ne zate ne za tvoje velikanstvo in za vse krvave poboje. Prijezdi bliže,

da si podava roke; nikoli si jih nisva poprej, nikoli si jih ne bova pozneje; ali pravijo, da bog nima rad, če pride kdo z jezo v srcu pred sodni stol.“

Velikan se nekoliko začudi, ko to sliši. Naglo prijezdi ter mu poda svojo debelo roko. Krpan mu jo pa tako stisne, da precej kri izza nohtov udari.

Brdavs malo zareži, pa vendar nič ne pravi, ampak misli si: ta je hud in močan; pa kaj bo — kmet je kmet; saj se ne zna bojevati, kakor gre junakom.

Urno zasukneta vsak svojega konja in zdirjata si od daleč zopet nasproti. Brdavs visoko vzdigne meč, da bi že v prvem odsekal sovražniku glavo; ali ta mu urno postavi svoj kij, da se meč globoko zadere v mehko lipovino; in preden ga velikan more izdreti, odjaha Krpan z male kobilice, potegne Brdavs na tla, pa ga položi, kakor bi otroka v zibel deval, ter mu stopi za vrat in reče: „No, zdaj pa le hitro izmoli en očenašek ali dva in pa svojih grehov se malo pokesaj; izpovedal se ne boš več, nimam časa dolgo odlašati, mudi se mi domov za peč; znaj, da komaj čakam, da bi zopet slišal zvon, ki poje na Vrhu pri Sveti Trojici.“

To izreče pa vzame počasi mesarico ter mu odseka glavo in se vrne proti mestu.

Dunajčanje, ki so do zdaj le od daleč gledali, pridero k njemu, tudi sam cesar mu pride naproti pa ga objame pričo ljudstva, ki je vpilo na vse grlo: „Krpan je nas otel! Hvala Krpanu, dokler bo Dunaj stal!“

Krpanu se je to kaj dobro zdelo, da je dosegel toliko čast, in držal se je na svoji kobilici, kakor bi šel v gostje vabit. Saj se je tudi lahko; še tu med nami, če kdo kakega slepca ali belouško ubije, še ne ve, na kateri grm bi jo obesil, da bi jo videlo več ljudi.

Ko pridejo v cesarsko poslopje vsi knezi, vojskovodje in vsa prva gospoda s Krpanom, spregovori najprvo sam ce-

Lenuh

*Leži pod hruško
mlad lenuh,
jesenski veter
piha.*

*Lenuha draži
skladki duh
sadu, ki z veje
niha.*

*Veseli veter —
potepuh
utrga zrelo
hruško,
na glavo jo
dobi lenuh,
ej, hruško
debeluško!*

*Na trdi glavi
razleti
se hruška
kot raketa,*

*šaljivec — veter
se smeji,
ostanke proč
pometa.*

Pametne misli

- Ako slepec slepca vodil, padeta oba v jamo.
- Čas je najboljši zdravnik.
- Drevo se na drevo naslanja, človek pa na človeka.
- Nekateri porabijo pri govornjenju toliko energije, da jim je zmanjka za dejanja.
- Mladina, uči se na napakah svojih očetov.
- Ničesar ni bolj neumno, kot biti od vseh najbolj pameten.
- Ko se skazi dober človek, je hujši od siabega.
- Avto je najdražji član družine.
- Marljivost je mati dobre sreče.
- Bodite hvaležni za nasvete in ne za pohvale.
- Izkušnje so najboljša šola, le šolnina je zelo draga.
- Branje je za duha to, kar je telovadba za telo.
- Ne more vzgajati, kdor sam ni vzgojen.
- Boljše je razumeti malo, kot razumeti narobe.
- Največja stvar na svetu je najti pot do samega sebe.
- Obstaja samo ena vrsta ljubezni v tisoč inaičakah različnih kopij.
- Velike čednosti so zlatniki, ki jih manj uporabljamo kot drobiž.
- Človeške nadloge so življenja naloge.
- Tajnost je nekaj, kar ženska vsakomur pove, da bi ne pravil nikomur.
- Besede, ki jih nismo izrekli, so cvetovi molka.

(Dalje prihodnjič)

Spomenik duhovniku-partizanu

Prihodnji teden bodo v občini Velenje obhajali vsakoletni občinski praznik, ki bo tokrat brez dvoma še posebno slavnosten, saj bodo ob tej priložnosti poimenovali Velenje po predsedniku Titu. To zadnja svečanost bo v soboto 10. oktobra. Prav na praznik občine Velenje 8. oktobra pa bodo pri grobu talcev v Šoštanju odkrili doprnski kip Jožetu Lampretu ter spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši v Šoštanju.

Doprnski kip in spominsko ploščo odkriva svojemu zaslužnemu rojaku občinski odbor Zveze združenj borcev NOV Velenje, ki je tudi predlagal, da bi po Jožetu Lampretu poimenovali ploščad, na kateri bo stal njegov doprnski kip.

Z doprnskim kipom, s spominsko ploščo na rojstni hiši in s poimenovanjem ploščadi želijo trajno počastiti spomin Jožeta Lampreta, najprednega slovenskega duhovnika, verskega referenta slavne XIV. divizije, udeleženca legendarnega pohoda na partizanske edinice in nosilca „Spomenice 1941“, za njegovo neomajno in zvesto pripadnost slovenskemu ljudstvu, za napredno delovanje pred vojno, za aktivno sodelovanje v narodnoosvobodilnem boju in v povojni izgradnji.

Jože Lampret je bil rojen 19. januarja 1903 v obrtniški družini v

ze je bil delavski razred v tistih časih popolnoma razklan in prepuščen na milost in nemilost hudem izkoriščanju. Duhovnik Jože Lampret ni stal križem rok. Neprestano je bodril kmete, viničarje in delavce ter jim nakazoval pota iz na videz skoraj nerešljivega položaja. Poudarjal je potrebo po povezovanju delovnih ljudi v enotno delavsko fronto in za enoten nastop proti posledicam diktature in gospodarske krize ter proti vedno večji nevarnosti vsebolj razvijajočega se fašizma tako doma kot v svetu.

Jože Lampret je širil ljudskofron-

zahtevala izpustitev Lampreta in njegovo vrnitev v Šmiklavž; vendar vse to ni nič pomagalo, ker je bil na njegovo župnijo imenovan že nov župnik.

Tudi po svoji izpustitvi, ko je nekaj časa živel pri kmetih v Šmiklavžu, Lampret ni imel miru. Orožniki so ga stalno nadzorovali in ga večkrat odpeljali na zasiljanje v Slovenj Gradec. Končno je Jože Lampret našel zatočišče pri svojem dobrem prijatelju in sošolcu župniku Francu Šmonu, ki je takrat služboval na Ojstrici nad Dravogradom, kamor je bil zaradi svoje napredne miselnosti kazensko premeščen. Vendar Lampret tudi tu dolgo ni imel miru; že po treh tednih so ga odkrili orožniki, ga uklenili in prisilno izgnali na Hrvaško.

Na Hrvaškem se je Jože Lampret zatekel v senjsko škofijo, kjer je leta 1940 dobil službo v župniji Dobar v Liki. V novem okolju se je takoj povezal z narodnoosvobodilnim gibanjem, hkrati pa budno spremljal priprave na organiziran upor v Sloveniji. Ko so mu ustaši leta 1942 z bombo uničili stanovanje in knjižnico, se je pridružil partizanom in po kapitulaciji fašistične Italije septembra 1943 prišel v Slovenijo. Tu se je vključil v kulturniško skupino XIV. divizije in postal verski referent divizije. Kulturniško skupino je vodil Lampretov rojak iz Šoštanja pesnik Karel Destovnik-Kajuh.

Jože Lampret se je udeležil legendarnega pohoda XIV. divizije iz Bele krajine na Štajersko pozimi 1943/44, kjer je v nečloveških razmerah, v snegu in mrazu pod neprestanim ognjem nemških elitnih čet pomagal nositi ranjene tovariše in jim nudil tolažbo. Iz tega časa je znana tudi fotografija enega najboljših jugoslovanskih partizanskih fotoreporterjev Jožeta Petka, ki kaže, kako verski referent XIV. divizije Jože Lampret v črni duhovniški suknji, z belim kolarjem okoli vratu, gologlav v visokem snegu, pomaga nositi težko ranjenega borca.

Po kočevskem zboru je Jože Lampret postal član Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta, leta 1944 pa član Pokrajinskega odbora OF za Štajersko. Med ljudmi je bil zelo znan in priljubljen zaradi svojih bogatih in prepričevalnih govorov na partizanskih mitingih, kjer so vsi radi prisluhnili njegovim besedam.

Zaradi svojega političnega delovanja pred vojno in med narodnoosvobodilnim bojem se Jože Lampret po osvoboditvi ni več vrnil v duhovniški poklic. Leta 1943 ga je namreč suspendiral ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, po osvoboditvi pa mu mariborski škof dr. Tomažič ni dovolil opravljati duhovniške službe. Zato je nadaljeval z družbenopolitičnim delom ter med drugim postal tudi republiški in zvezni poslanec. Opravljal je dolžnost sekretarja verske komisije pri predsedstvu vlade LR Slovenije in po njegovem prizadevanju so l. 1949 ustanovili napredno duhovniško društvo CMD. Nekaj let pred svojo smrtjo je bil Jože Lampret s posredovanjem vlade končno rehabilitiran in je postal profesor teološke fakultete v Ljubljani, kjer je umrl leta 1969. Na njegovi zadnji poti so ga spremljali mnogi duhovniki in številni nekdanji sorodniki iz XIV. divizije.

Partizanski pesnik Kajuh ima v rojstnem Šoštanju že svoj spomenik, sedaj pa se bo pridružil še spomenik njegovega prijatelja in sodelavca v kulturniški skupini, verskega referenta slavne XIV. divizije — Jožeta Lampreta.

(Po primorskem dnevniku)

RADIO - TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 2. 10.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Glasbila — 10.15 Predmetni pouk — 10.30 Ples s cesarjem — 12.05 Možje brez živcev — 12.20 Amakane — 13.00 Redakcija — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Tom Sawyerja in Huckleberry Fina pustolovščine — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Posebni decenat k 1 — 21.20 Ladinjske življenjske živali — 22.20 Nočni studio — 23.20 Poročila.

SOBOTA, 3. 10.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Ludwig van Beethoven — klavirski koncert — 11.25 Nočni studio — 12.30 Eggenbergerjev glasbeni koledar — 13.00 Redakcija — 15.10 Amerikanec v Parizu — 17.00 športna abeceda — 17.30 Tehnika za otroke — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Daber večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Astroshow — 21.50 šport — 22.10 Jazz v soboto — 22.55 Poročila.

NEDELJA, 4. 10.: 11.00 Ura tiska — 12.00 Izobrazba v podjetju — 15.10 Redkvice od spodaj — 16.35 Nils Holgerson — 17.00 Štajerske deželnozbornske volitve — 17.05 Muzikantje — 17.15 Zilli in Mofuzi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Sedem smrtnih grehov in ples mrtvakov — 23.25 Poročila.

PONEDELJEK, 5. 10.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 Odpadki vsebujejo surovine — 10.15 Glasbila — 10.30 Drakula — 11.40 Skozl gorovje in morju — 12.20 Možje brez živcev — 12.30 Naša sobna muha — 13.00 Redakcija — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Lassic — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Svet živali — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.05 Prizorišče New York — 21.50 šport — 22.20 Poročila.

TOREK, 6. 10.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Metode in modeli — 10.30 Veliki blondinec s črnim čevljem — 11.55 Dnevi moje smrti — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Redakcija — 17.25 Otroška delavnica — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Argumenti — 21.15 Neskončne možnosti pripovedovanja — 22.15 Magic afternoon — 23.45 Poročila.

SREDA, 7. 10.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pašaliti se je treba — 9.35 Francoščina — 10.05 To je Pariz — 10.35 Redkvice od spodaj — 12.00 Argumenti — 13.00 Redakcija — 17.00 Teta Agata pride — 17.30 Viki in močni možje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Smeh na recept — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kratak dopust — 21.55 Glas islama — 22.00 Poročila.

ČETRTEK, 8. 10.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Obraz stoletij — 10.30 Peter in Titie — 12.05 Risanka — 12.15 Waltoni — 13.00 Redakcija — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Marco — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Podeželska reklama — 21.05 Sprehod skozi Provence — 21.50 šport — 22.40 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 2. 10.: 17.30 Izobrazba v podjetju — 18.00 Galerija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zdravniški svetovalec — 21.20 Politika v petek — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Drakula — 23.30 Poročila.

SOBOTA, 3. 10.: 17.00 Draga družina — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Primer za ljudskega odvjetnika? — 20.15 Primer Maurizius — 21.45 Veter in lev — 23.40 Poročila.

NEDELJA, 4. 10.: 17.00 štajerske deželnozbornske volitve — 17.05 življenje ptic v starih vodah — 17.50 Kate Bush v koncertu — 18.30 štajerske deželnozbornske volitve — 18.35 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Veliki blondinec s črnim čevljem — 21.40 šport — 21.55 Mož iz železa — 0.15 Poročila.

PONEDELJEK, 5. 10.: 18.00 Znanje danes — 18.30 „Boljše življenje“ — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dallas — 21.05 Siling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Vojna poročevalcev — 0.00 Poročila.

TOREK, 6. 10.: 16.30 Iz parlamenta — 17.45 Proizvodnja električnega toka — 18.00 Orientacija — 18.30 „Prijatelj iz mladih let“ — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kaj sem jaz? — 21.05 Glasbena scena — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 7. 10.: 16.45 Iz parlamenta — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 „Zlate gore“ — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kultura v sredo — 20.50 Svet knjige — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Triki s fantazijo — 23.05 Poročila.

ČETRTEK, 8. 10.: 17.45 Dolga pot k toleranci — 18.00 Po Avstriji — 18.30 „Srčna kap“ — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Liza Minnelli — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

ORF - KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODPAJE

PETEK, 2. 10.: 14.10 Obzornik — Domača imena — Veselo naokrog.

SOBOTA, 3. 10.: 9.45 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 4. 10.: 7.05 Duhovni nagovor — Naj pesmika naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 5. 10.: 14.10 Obzornik, napoved sporeda — Naši pevci.

TOREK, 6. 10.: 9.30 Pisani svet — 14.10 Obzornik — Ob zvokih tamburic — Zanimalo vas bo.

SREDA, 7. 10.: 14.10 Obzornik — Da jih ne pozabimo — Koroški kulturni pregled.

ČETRTEK, 8. 10.: 14.10 Obzornik — Pevke.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 2. 10.: 8.50 TV v šoli — 17.10 Poročila — 17.15 Čebelko hlaček — 17.40 Doma-

či ansambli: Na sporedu s Stanko Kovarčič — 18.10 Obzornik — 18.20 Jezik v javni rabi: Dobro izražanje — 18.30 Sodobna medicina: V Valdoltri — 18.55 Ne prezrite — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Kabaret — 20.50 Prebujajoča se dežela, ameriška nadaljevanka — 22.30 V znamenju — 22.45 Nočni kino: Harold in Maude, ameriški film.

SOBOTA, 3. 10.: 8.00 Poročila — 8.05 V gosteh pri zboru „Suncokriti“, otroška oddaja — 8.35 Beli delfin, francoska risana serija — 8.50 Divja leta, mladinska nadaljevanka — 9.15 Ko utihne šolski zvonec, otroška kontaktna oddaja — 9.45 Dokumentarna oddaja — 10.15 Čustvene motnje in njihove posledice — 10.40 Po slehah napredka — 11.10 Bolnišnica na koncu mesta, češka nadaljevanka — 12.00 Poročila — 14.55 Nogomet — 17.45 Poročila — 17.50 Potovanje Charlesa Darwina, 1. del angleške serije — 18.50 Naš kraj — 19.05 Zlata ptica — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.20 TV in radio nocoj — 19.24 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Trojni križ, angleški film — 22.15 Modni utrinki — 22.20 Prva sobota, zabavno glasbena oddaja — 23.05 TV kašpot — 23.25 Poročila.

NEDELJA, 4. 10.: 9.25 Poročila — 9.30 Živ žav, otroška matineja — 10.30 Ljubezen po kmečko, nadaljevanka — 11.10 TV kašpot — 11.30 Po domače: Ansambel Dobri znanci — 12.00 Ljudje in zemlja — 13.00 Poročila — 16.00 Poročila — 16.05 Vas brez vaščanov, dokumentarna oddaja — 16.30 Nekeč je bila ljubezen, zabavno glasbena oddaja — 17.20 športna poročila — 17.30 Frederickova ulica 10, ameriški film — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.22 TV in radio nocoj — 19.24 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 J. Veselinov-Zarko in A. Diklić-V. Radovanovič: Baza na Donavi, nadaljevanka — 21.05 Zanima me — 21.35 V znamenju — 21.50 športni pregled.

PONEDELJEK, 5. 10.: 8.45 TV v šoli — 16.15 Kmetijska oddaja TV Zagreb — 17.15 Poročila — 17.20 Ciciban, dober dan — 17.35 Nobelovci: Trgovci smrti, angleška dokumentarna serija — 18.00 Jedrska revolucija: Atom po vojni — 18.35 Obzornik — 18.4 Zdravo, mladi — 19.55 Risanka — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Junov let, drama — 21.30 V znamenju — 21.55 35 mm, oddaja o filmu.

TOREK, 6. 10.: 8.55 TV v šoli — 17.15 Poročila — 17.20 Beli delfin, francoska risana serija — 17.35 Jugoslovanski narodi v pesmi in plesu: Sedem madžarskih balad — 18.05 Pisani svet: Poljane — Bela krajina — 18.30 Obzornik — 18.40 Obramba in samozasčita — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Odprto za ustvarjalnost — 20.55 C. Brule: Voltaire — ta vrožji človek, francoska nadaljevanka — 21.55 V znamenju — 22.10 Za lahko noč z Martialom Solalom, 1. del.

SREDA, 7. 10.: 8.55 TV v šoli — 17.30 Poročila — 17.35 Cirkus — 18.00 Romantika proti klasicizmu, angleška dokumentarna serija — 18.25 Obzornik — 18.40 Balet za vsakoga — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.5 Vreme — 20.00 Film tedna: Pločevinasti boben, zahodnonemški film — 22.30 V znamenju.

ČETRTEK, 8. 10.: 8.55 TV v šoli — 17.25 Poročila — 17.30 Divja leta, mladinska nadaljevanka — 18.00 Nova obzorja, dokumentarna serija — 18.30 Obzornik — 18.40 Mladi za mlade — 19.10 Risanka — 19.15 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrna do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Studio 2 — 21.35 Prški komorni orkester — 22.00 V znamenju.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kakič; uredništvo: 9020 Celovec/Klagenfurt, Sankt Ruprechtstraße 19/IV (Sindok), telefon: 84 9 24, telex: 42086; uprava: 9021 Celovec/Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon: 32 5 50 - Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Novo v knjigarni Slovenske žepne knjige

- Dragan Stefanovič, **Poljsko poletje 1980** — Kaj se je dogajalo (in se še zmeraj dogaja) na Poljskem? Kakšen nemir in stavke in nezadovoljstvo delavcev pretresajo to socialistično republiko, članico Varšavskega pakta, ugnedeno med Nemško demokracijo republiko in Sovjetsko zvezo? — 64.20 šil.
- Maurice Messegue, **Narava ima vselej prav** — Skrivnosti o zdravju in lepoti — 58.90
- Truman Capote, **Zajtrk pri Tiffanyju** — 21.40 šil.
- Boris Prikrlj, **Pekel na Pacifiku** — Bitke na Tihem oceanu 1941—1945 — 48.20 šil.
- Heinz G. Konsalik, **V omami LSD** — Roman o nevarnosti mamil — 48.20 šil.
- Ivo Zorman, **Draga moja Iza** — V romanu nam avtor popisuje napol kmečko, napol meščansko družino na robu majhnega mesta — 42.80 šil.
- Georg Lucas, **Vojna zvezda** — Roman, ki nam pred oči pričara film o silovitih bitkah med mračno diktaturo, ki je razpredla svojo oblast prek vseh osončij naše galaksije, ter o revoluciji poštenih in naprednih ljudi — 26.80 šil.
- Aleksander Kutoš, **Zveza komunistov Jugoslavije** — ustanovitev in razvoj — 21.40 šil.
- Kay Summersby Morgan, **Onkraj pozabe** — Odkrito pričevanje ženske, ki je vojna leta preživela ob strani Dwighta Eisenhowerja — 32.10 šil.
- Marjan Moškrič, **Pri nas je vse v redu in druge humoreske** — 42.80 šil.
- Prof. dr. V. Allen Hynek, **NLP** — poročilo o letelih krožnikih — 48.20 šil.
- Perry Burgess, **Na otoku gobavcev** — šil. 48.20
- Paul Herrmann, **Davno pred Kolumbom I+II** — šil. 80.30
- John Kidner, **Crimaldi morilec po naročilu** — šil. 64.20
- Lionel Tacoen, **Vojna za energijo se je začela** — šil. 58.90
- Nejc Zaplotnik, **Pot** — Alpinistični roman — šil. 58.90
- Moderna kuharica — šil. 64.20
- Klinček lesnikov — Klinček lesnikov ni lesnika; je žlahten, okrogel sad radoživega slovenskega duha, ki je umesil pesem, živo poskočnico, vso iz mesa in tega sveta — šil. 58.90
- Miško Kranjec, **Lepa Vida Prekmurska** — Ljubezenska povest — šil. 10.70
- Djordje Karadjordjevic, **Resnica o mojem življenju** — Avtor te knjige je brat jugoslovanskega kralja Aleksandra, nesojeni prestolonaslednik, ki ga je Aleksander v boju za prestol izigral in kasneje tudi zaprl — šil. 80.30

Šoštanju. Gimnazijo je obiskoval v Celju, maturiral pa je v Čupriji v Srbiji, ker je bil zaradi svoje napredne miselnosti izključen iz vseh gimnazij v Sloveniji. Po svoji vrnitvi v Slovenijo se je odločil za duhovniški stan in je dokončal bogoslovje v Mariboru. Duhovniški poklic je začel opravljati leta 1931 in je služboval v raznih krajih Slovenije. Povsod je spoznal ljudi in nemogoče razmere, v katerih so živeli. Spričo vedno hujšega pritiska diktature ter hude gospodarske kri-

zsko gibanje; bil je med redkimi Slovenci, ki so podpisali njen proglas „Kaj hočemo“. Zato je razumljivo, da je bil Jože Lampret zaradi svoje napredne miselnosti in velikega vpliva na delavsko množico trn v peti političnih in cerkvenih preganjali iz kraja v kraj in nazadnje novembra 1939 orožniki uklenjenega izgnali iz župnišča. Lampretova aretacija je povzročila v vsej okolici veliko razburjenje in ogorčenje. Posebna delegacija je od mariborskega škofa Tomažiča

SAK ponovno uspešen

Preteklo nedeljo je SAK imel v gosteh nogometno moštvo iz Grabštanja. Po presenetljivi SAK-ovi zmagi v Treibachu so vsi seveda pričakovali ponoven uspeh. Vedeli pa so, da moštvo Grabštanja ni slabo, saj je do te tekme zasedalo izvrstno peto mesto in je izgubilo šele eno tekmo, namreč proti Brežam.

Igra se je začela z mnogimi prilož-

le-ta poskrbel za odločilni drugi zadenek. Toda že dve minuti nato je Grabštanj znižal na 2:1. V zadnjih minutah je Grabštanj močno pritisnil, toda solidna SAK-ova obramba je ubranila vse nasprotnikove napade. Po tej zmagi je SAK na 4. mestu. V nedeljo čaka SAK težka preizkušnja in sicer tekma proti Velikovcu, ki je v zadnjem kolu igral neodločeno 2:2

nostmi za SAK. Bila je zelo hitra z dobrimi akcijami na obeh straneh. Že v prvih minutah je SAK imel več priložnosti za zadetek, ki jih pa ni znal realizirati. SAK je imel v prvem polčasu terensko premoč. V protinapadih pa je nasprotnik bil vedno spet zelo nevaren. To je pokazal v 32. minuti, ko je SAK le vratnica rešila pred zadetkom. Prvi polčas se je končal brez zadetka.

V drugem polčasu je SAK še bolj pritisnil in dosegel svoj cilj. Po podaji Luschniga je Polanšek z glavo poskrbel za prvi zadetek. Po tem uspehu se je tudi nasprotnik zbudil, tako da je Grabštanj prevzel iniciativo. Tokrat pa se je SAK koncentriral samo na protinapade. Po krásni kombinaciji Hobel-Polanšek-Hobel je

v Kotmari vasi. Pčstava: Ahlin, Perč (Kreutz L.), Kreutz M., Drnovšek, Woschitz, Babšek, Zablatnik, Luschnig, Polanšek, Hobel, Velik.

Moštvo SAK „pod 23“ je po devetih kolih slavilo prvo zmago proti moštvu iz Grabštanja z 2:1. Gole za SAK sta dala Butej in Pandel.

SAK ŠOLARJI — KOTMARA VAS ŠOLARJI 3:1

Minuli konec tedna je bil torej za vsa SAK moštva uspešen. Šolarji SAK so ponovno pokazali kaj znajo. Odločilno za njihovo zmago je bila izredna borbenost. Seveda velja zahvala tudi trenerju ter vsem, ki se bavijo s tem mladim nogometnim naraščanjem.

Družabno srečanje planincev na Bleščechi

V jeseni, ko je živina zapustila planino Bleščecho in ko se narava že pripravlja na zimsko spanje, vabijo naši planinci na Koroškem prijatelje in znance na družabno srečanje. Tokratno je bilo minulo ne-

gocene planinske knjige. Z obeh strani je bila izražena želja, da bi se tovariški planinski stiki med koroškimi in trziškimi planinci, ki so naši najbližji sosede, poglobili. Gore nas družijo je bilo slišati iz ust

deljo. Čeprav je bilo slabo vreme, saj je od časa do časa deževalo, se je tega srečanja udeležilo okrog sto planincev, med njimi tudi planinci iz Tržiča. Le-te so naši planinci povabili ob priložnosti odkritja spominke plošče na Zelenici koroškemu planincu in prosvetašu Petru Krajnerju iz Borovelj. Trziški planinci, ki so se odzvali povabilu, so ob tej priložnosti Slovenskemu planinskemu društvu podarili dra-

gocnikov in zato naj nas meje ne ločujejo, nasprotno prav ob mejah je priložnost manifestirati planinsko tovarištvo in to ne samo med Slovenci marveč tudi med vsemi, ki ljubijo gorski svet, kajti pravi planinci so plemenita internacionala — družba iskrenih in značajnih ljudi. Poleg domačinov so se srečanja udeležili tudi prijatelji slovenskih planincev iz drugih držav kot na primer iz daljnje Kanade. In še za

ZAKLJUČEK PETEGA CIKLUSA MEDNARODNE ŠAHOVSKE INTERLIGE

Z 10. kolom se je zadnje nedeljo zaključil peti ciklus mednarodne šahovske interlige v Gorici, v kateri so se pomerili šahisti iz Furlanije-Juljske krajine, Slovenije in Koroške. Zastopniki Slovenske športne zveze iz Celovca so v zadnjem kolu proti Sežani, ki je na končni lestvici dosegla dobro 5. mesto, dosegli presenetljivo zmago. Slovenska športna zveza, ki so jo tokrat zastopali Jurij Deisinger, Norbert Perko, Franc Kunčič, Edi Brandner, Antonia Einspieler in B. Hattenberger, je zmagala 3,5:2,5. S to zmago so si šahisti SZS zagotovili 10. mesto lestvice skupine A.

Dokončna lestvica skupine A:
1. Videm (43 točk), 2. Piran (40,5 točke), 3. Trst (33,5), 4. Nova Gorica (31,5), 5. Sežana (30), 6. Tolmin (28), 7. Bekštanj (28), 8. Polet Opčin (28), 9. Gorica (23), 10. Slovenska športna zveza (22,5), 11. Koper (22), 12. Monfalcone (predčasno odstopilo od tekmovanja).

Skupina B:
1. Idrija (29), 2. Ilirska Bistrica (24), 3. Costalunga (24), 4. Izola (22), 5. Portorož (19,5), 6. Čedad (18), 7. Kontovel (14), 8. Fiumicello (13), 9. Trst-B (9,5), 10. Italijanska obalna skupnost.

Po sklenitvi šahovskega turnirja je med drugim spregovoril zbranim šahistom predsednik primorske šahovske zveze Ivan Zabukovec, ki je izrazil zadovoljstvo, da se je dolgotrajno in naporno tekmovanje uspešno zaključilo. Kot posebno pomembno je poudaril, da se je kvaliteta šaha dvignila na višji nivo, kar je vzpodbudljivo za nadaljnje delovanje. Prav gotovo ta ugotovitev drži, saj so sodelovali v tem turnirju igralci, ki štejejo med najvišji slovenski in italijanski vrh, npr. Filipovič, ki igra pri slovenskem šahovskem moštvu „Polet“ iz Opčin, Rupeni iz Trsta, ter Cescia in Olivotto iz videmskega moštva. Prav tako pa je igral tudi avstrijski mojster Stelzer.

Odlikovani so bili najboljši na posameznih deskah, prejeli so pokale in plakete. Najboljši igralec je bil Cesci, ki je dosegel sicer isto število točk kot Masleša, vendar je igral eno igro manj. Prav tako je veljala zahvala organizatorjem, tihim delavcem v ozadju, predsednik Zabukovec se je zahvalil Bregantu, Bizjaku, Femu, Feranteju in drugim. Obžaloval pa je, da je ekipa iz Monfalcone predčasno in iz nerazumljivih vzrokov odstopila ter s tem porušila ritem tekmovanja.

Vsi so poudarili družbeni pomen tekmovanja, ki je manifestiralo mirno sožitje krajanov ob tromeji Italije, Avstrije in Jugoslavije. Med drugim je bila izražena še želja, da bi pri naslednji seriji tekmovanj izvedli eno kolo ob Vrbskem jezeru v hotelu Korotan.

Pokojninska zavarovalnica za delavce obvešča

V mesecu oktobru bo imela Pokojninska zavarovalnica za delavce v naslednjih krajih uradne dneve:

- v Šmohoru 300, občinska hiša 5. okt., od 8. do 12. ure
- v Labolu 65, občinska hiša 16. okt., od 8. do 12. ure
- v Celovcu, Karfreitstraße 24. Skupni uradni dan s podobno zavarovalno organizacijo iz Zgornje Bavarske. Tozadevne podlage je treba prinesli s seboj 14. okt., od 8. do 15. ure
- v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 1 13. okt., od 8. do 12. ure
- Delavska zbornica 27. okt., od 8. do 12. ure
- v Velikovcu, Hauptplatz 2 7. okt., od 8. do 12. ure

PLIBERK

Koncert pevskega zbora „Kralj Matjaž“

V soboto 19. septembra je bila Schwarzlova dvorana v Pliberku prizorišče odlično uspelega pevskega koncerta, ki so ga izvajali domači moški pevski zbor „Kralj Matjaž“ iz Libuč, pod vodstvom Hanzija Košutnika in gostje iz Slovenije, pevci moškega zbora „Fran Berneker“ iz Slovenj Gradca ter mešani oktet „Lokvanj“ iz Vojnika.

Številno zbrano publiko, prav posebno pa goste pevce iz Slovenije, je pozdravil predsednik društva „Kralj Matjaž“ dr. Matevž Grlic in želel vsem mnogo uspeha in prijeten potek prireditve. Organizator tega lepo uspelega pevskega koncerta je bil moški pevski zbor „Kralj Matjaž“ in kot tak imel tudi častno nalogo, da je v pozdrav zapel in kot po navadi bil deležen obilnega aplavza. Nato sta nastopila mešani

uspelem koncertu pa so se pevci pomešali med seboj in se ob petju, jedači in pijači še bolj spoznali in še bolj utrdili prijateljske vezi, kar je tudi smisel takšnih pevskih srečanj.

PRIREDITVE

Literarna kavarna v Celovcu (Literaturcafe Klagenfurt) vabi na **„(NE)SODOBNI VEČER V OKTOBRU Z (NE)SODOBNIM PESNIKOM“**
Nastopa: Valentin Polanšek in Obirski ženski oktet v sredo 7. oktobra 1981 ob 19.30 uri.
Kraj: Kavarna Perstinger na trgu Sv. duha, 1. nadstropje.

Igra V. Švarkin **„TUJE DETE“**
Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi
Kraj: Kulturni dom v Dobrli vasi
Cas: nedelja, 11. 10. 1981 ob 14.30 uri
Gostuje: igralska skupina SPD „Rož“ iz Sentjakoba v Rožu.

Lutkovna predstava **„LUTKE STRIČKA JURČKA — O KUŽKU IN O RDEČI KAPICI“**

Prireditelj: Kulturno društvo „Peter Markovič“ v Rožku
Kraj: gostilna „Kosa“ na Ravnah pri Rožku
Cas: nedelja, 4. 10. 1981 ob 14.30 uri
Gostuje: lutkovna skupina Koroške dijaške zveze iz Celovca
Nastopila bosta tudi vižarja Šimej in Bertiz ob Obirskega

Lutkovne predstave **„LUTKE STRIČKA JURJA“** (Edi Majaron)
v soboto 3. 10. 1981 ob 14.30 uri v farjni dvorani v Smihelu. Prireditelj: KPD „Smihel“
v nedeljo 4. 10. ob 11. uri [po drugi sv. maši] v Kulturnem domu na Radišah. Prireditelj: SPD „Radiše“
v ponedeljek 5. 10. ob 15. uri v otroškem vrvcu „Naš otrok“ v Celovcu
Prireditelj: Otroški vrtec „Naš otrok“ v Celovcu
Gostuje: Lutkovna skupina „Lutke mladje“ KDZ iz Celovca

oktet „Lokvanj“ iz Vojnika ter moški zbor „Fran Berneker“ iz Vojnika. Oba zbora iz Slovenije sta vsak po svoje brilirala v harmoniji glasov in silno navdušila publiko, ki ju je nagradila z navdušenim aplavzom.

Med posameznimi nastopi je povezovala Gabrijela Riedl. Pevski nastop v Schwarzlovi dvorani je bila lepa manifestacija medsebojnega prijateljskega sodelovanja koroških Slovencev z matično deželo Slovenijo, po načelu, da slovenska pesem družijo in ne pozna meja. Po

„Lutke mladje“ Koroške dijaške zveze v Celovcu vabijo na premiero lutkovne igre

„LUTKE STRIČKA JURJA“ (Edi Majaron)
v ponedeljek 5. 10. 1981 ob 19. uri v Mohorjevem dijaškem domu v Celovcu, 10.-Oktober-Straße 25
Režija: Tine Varl

Vrba - kvalitetna odrska predstava

Minuli petek zvečer je Slovensko prosvetno društvo „Drabosnjak“ s Kostanj vabilo na igro Bertolda Brechta **„Izjema in pravilo“**, ki so jo uprizorili igralci dramskega oddelka Kluba slovenskih študentov na Dunaju. Uprizoritev tega dramskega dela je bila v slavni dvorani občinske hiše v Vrbi. Vsebinska te zgodbe oziroma igre se odvija na Kitajskem. Čeprav v zgodbi nastopajo samo moške osebe, v tej igri le-te igrajo dekleta. Igra je Brechtov učni komad in vse prej kot lahka. Vendar so jo naša dekleta na odru predstavila zelo suvereno. Čeprav ni bilo velikega obiska, so pa zato tisti, ki so prišli na to predstavo imeli užitek videti nekaj novega, nenavadnega. Facit vsebine te poučne igre je ta, da je človečnost oziroma dobrota le izjema. Tehnična kot igralska plat tega komada je bila brezhibna, tako da so jo gledalci tudi temu primerno nagradili. Za tehnično izvedbo je skrbel Tomo Weiř.

V soboto je igralska skupina nastopila v Slovenjem Plajberku, prejšnjo nedeljo pa na Ziljski Bistrici.

Plemenski sejem

OVČEREJSKE ZVEZE ZA KOROŠKO

Deželna ovčerejska zveza za Koroško prireja v sredo 7. oktobra v Spittalu ob Dravi (Agroserta, Koschatstraße) sejem plemenskih ovnov. Obenem bo tu možnost nakupa plemenskih ovnov. Za sejem je prijavljenih več kot 100 plemenskih ovnov in prav tako 100 ovnov. Ocenjevanje ovnov in razdelitev ovnov v kakovostne skupine bo ob 7.30 uri, dražba ovnov pa se prične ob 11. uri.

Nakup plemenskih ovnov podpre kmetijska zbornica s prispevkom, ki znaša za kakovostno skupino Ia in Ib 600 tolar za skupino IIa 400 šilingov.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 1. oktobra 1981
Za 100 dinarjev dobite 35.00 šil.
Za 100 dinarjev plačate 40.00 šil.
Za 100 lir dobite 1.36 šil.
Za 100 lir plačate 1.45 šil.
Za 100 mark dobite 691.50 šil.
Za 100 mark plačate 707.80 šil.

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na prvenstveno tekmo

V SOBOTO 3. OKTOBRA 1981

Velikovec - SAK

VELIKOVEC POD 23 — SAK POD 23
IGRIŠČE: VELIKOVEC

HÖRTENDORF ML. — SAK ML.
IGRIŠČE: GUTTENDORF

OB 15.45 URI

OB 14.00 URI

OB 10.30 URI

Prisrčno vabljeni